I
Vita

14
34
15

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ITT. EMANU

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
34 B
15
By Google

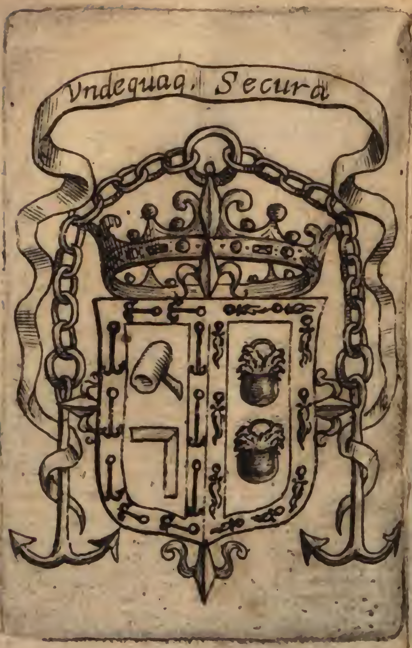
R
VI
30

Digitized by Google

Compendium admirabilis
Vitę Rosę d'S.Maria limanę
ordinis S.Dominici.

Ex.mo D.D.Gaspari de Braca-
monte et Guzman Comi-
ti de Pinaranda Calatrauę
ord.Commendatario Cathol.
Maiest.Cubiculario, et a
Consilijs status, et belli Sup-
remi Indiarum consilijs Pręsidi
M.F.Antonius Goncalez
Peruanę Prouinc. diffinitor, et
Procurat. Gen. R.mi P. Mag.Gen.
ordinis Predicatorum Socius.
D. O. C.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Vndequaq. Secura

Excellentiſſimo Domino

D GASPARI

D E

BRACAMONTE

& Guzman, Comiti de Peña-randa, Catholicæ Maieſtati à Secretis cubiculi, Regij ac ſupremi Indiarum Conſilij Prę-ſidi ac à Conſilijs Status &c.

QV Æ omnium prima Occidẽtis ſolis Indijs Excellẽtiſſime Princeps auroram fidei, hoc eſt primum florem Chriſtianæ lucis inuexit, & ab horridis illis Ve-

pretis floridum ver admirandæ virtutis eduxit D. Dominici familia, Indicam Roſam ſuis in Viridarijs vidit adultam, cuius cœleſtis odor non illum ſolùmmodo, & noſtrum Orbem impleuit, ſed & immortales hortos ſemper florentis Hieruſalem, cuius aſtra ſunt flores. Hanc nobis pro conſecratis Cælo roſis, & coactis barbaris illis ſpinis in roſas floreſcere Roſam è Cælo delapſam redonauit Cæli Regina. Nos autem hunc florum, eum-

eumdemq; exantlati noſtri in Indijs laboris fructum vberrimum ad Te deferimus omnibus Peruuiæ theſauris pretioſiorẽ, non ille ſecretis in hortis natus, ſed aura Diuini Spiritus recreatus, formatus radijs æterni ſolis, educatus imbre gratiarũ, digniſſimus eſt, qui præſtātiſſimo Principi dono detur, nam & quos cõſecrare quot-annis Romani Pontifices ſolent, bene de Religione meritis Principibus deſtinantur. Eximia Roſæ virtus illẽ

præ-

præcipuè gratiſſima ac-
cedit, qui admiratur, &
amat in reliquis, quam
admirabilem in illo vir-
tutem ſuſpicimus, reli-
gionem ſcilicet cultui
Diuinitatis, & ſacris om-
nibus mirificè addictam,
vitæ conſuetudinem non
integram modò, ſed or-
natiſſimam; illecebrarum,
& voluptatis odium, geſ-
ta omnia ad decori leges
temperata, ſapientiam
ſingularem, humaniſſi-
mum genium, effuſam in
omnes, ac pauperes præ-
cipuè liberalitatem, ob
quam

quâ ex opulentiſſimi Regni adminiſtratione reducem communi ſolùm omnium amore ditiorem Te nuper excepit Hiſpania. Prodigioſa ergo Roſæ virtus illi præcipuè debetur, qui virtutum pretia nouit, & hoſpitio ſui cordis earum pretium amplificat. Quid quòd Tu flos Principum es, cũ veluti flores deliciæ ſis populorum omniũ quoſcumque tuum regimen, legationes, vel fama ſaltem recreauit; odor certè virtutum tuarum

ad-

adhuc Italiam exhilarat, ac dum florentiſſimũ Regnum temperabas, eripi Te ſibi perinde ac Filij Patrem trepidabat. Et peregrina munera illi debentur, cui nouum nihil ex Orbe noſtro poteſt accidere, quem non fama ſolùm ingenti, &pro meritis famæ dona eximijs virtutibus, ſed & benefico acceſſu perluſtrarint; Italiæ, Germaniæ, Belgij, quin etiam Hiſpaniæ ipſius felicitatẽ aſſerentẽ pace ſancita in Monaſterienſi Conuentu, ſuiſque

Con-

Conſilijs firmantê in Au-
ſtriaca, hoc eſt integer-
rimæ Religionis dextera
ſceptrum Imperij. Sed &
noui Orbis ſalutem men-
te ſapientiſſima elaboras
Præfectus Concilio rerũ
Indicarum, quo-circa
iure propemodum Tuo
Tibi vindicas Roſam, cui
fidiſſimum ſimul Clientẽ,
& patronum deuoueas,
Indiarũ certè ſaluti ma-
ximè conſulas, ſi Cœli-
tum in Te recepto patro-
cinio Roſæ honores om-
ni ope amplificare con-
tendas, & domeſticæ glo-
ria

ria virtutis Indos ad exē-
pla proſequenda compel-
lere. Accedit quòd adul-
tus in hortis Dominici
flos regalis, Te ſummope-
re decet religioſiſſime
Princeps, in quem ex
eodem fonte proueniens
per nobiliſſimam Guzma-
nam gentem deuoluitur
flos sãguinis integerrimi,
qui Dominicum Terris
dedit. Accedit quòd ve-
luti Parentis nomen, ac
munus ex Conſanguineo
Tuo in Te deueniſſet, pa-
ternis auſpiciis & amore
nos foues, ideoque per me
no-

noſter Ordo commune
hoc Tibi qualecumque
exhibet animi deuinctiſ-
ſimi argumentum. Quod
ſi cetera deeſſent, ea me
priuata nomina, & in me
collata beneficia ad Tibi
vectigal obſequij perſol-
uendum vltro compellũt,
vt futurum ſit nobile pi-
gnus humanitatis Tuæ, ſi
quod iure ſuo promerita
de me Tua depoſcũt,
velut aliquale munus non
dedigneris excipere. Vale

EX ^ME^ *PRINCEPS.*

V, E. D. humillimus ſeruus
Fr. Antonius Gonçalez de Acuña

Imprimatur,
Si videbitur Reuerendiſs.P.Mag.
Sacri Palatij Apoſtolici .

O. Archiep. Patrac.Viceſg.

Imprimatur
Fr. Hiacynthus Libellus Sacri Palatij Apoſtolici Magiſter, Ord. Prædicatorum.

LECTORI.

AGgreſſus compendio includere admirabilem vitam Sanctiſſimæ Virginis Roſæ à S. Maria à R. A. Patre Magiſtro Fr. Leonardo Hanſen Prouinciali Angliæ Ordinis Prædicatorum ingenioſè pariter, elegantiſſimèque deſcriptam, elaboratum è pretioſiſſimo lapide ſimulacrum, & ad vnguem Roſæ moribus reſpondens, ita decore omni, & natiua pulchritudine ſpoliaui, vt ſcribendum in illius baſi propemodum ſit, quod Æliano teſte priſci ſolebant Pictores. Auro Peruuiæ ſuæ, imò & ſyderum auro centum exarata volumina, vix Cœleſtes Roſæ mores cóplecti pro dignitate poſſent. Et quantum

** eſt

eſt opis humanæ, aſſequutus eſt aureus calamus egregij Scriptoris. Quid ergo verborum anguſtijs includam monumenta Roſæ, quæ ſatius eſſet fuſioribus voluminibus poſteritati commendare? Conſulendum tamen eſt curis mortalium, quorum plerique innumeris explicantur, & breues, ideoque velociores alæ huic Operi ſunt aptandæ, quod vltra fines Herculeos ad fines vſque deficientis naturæ ab argumenti dignitate proferretur. Sua igitur hanc Epitomen breuitas Lectori commendat: Cõmendant prodigioſæ, quas cõmemorat Roſę virtutes eo nomine gratiores, quòd inter barbaras ſpinas adultæ: quemadmodum oculos, & manum legentis alliciant prognati in ſcopulis flores, inuita naturę

fru-

ſtruſtra repugnantis obſtetricante toto elemento lactati, & recreati furijs Boreæ ferocientis. Si peregrinæ merces, inuiſę belluæ, nec aſſuetæ metiri Europæ Cœlum aues omnium ſtudia rapiunt virtute magnetica, ſi viſus olim Romæ Phęnix pręſtolantia reditum æterni alitis Quiritum lumina Cœlo affixit, quàm blando cognoſcẽdi ſtudio ſapientum corda pertentabit peregrinus hic flos, quo in vno tantus infertur Cœlo theſaurus, vt immenſam iacturam compenſet ob innumeros ſpinarum faſces ex illis quondam Erebi colonijs in tartara deuolutos, & qui omnium primus eſt recentis incolis Mundi prouocat ſummos honores? Quæ demumcumque, dum Indica ſit, virtus curam Lectoris

exacuit? Quid ſumma? Quid inaudita prorſus, & huic ſolū ſponſæ conceſſa munera Diuinitatis? Niſi vnam forte Senēſem Catharinā excipias, quam adeo Roſa moribus ſuis expreſſit, vt ſi fuiſſent in Indijs Pythagoræ aſſeclæ, iuraſſent ad animanda iterum Roſæ membra veniſſe reducem Catharinam. Hoc denique Italos ad legendum vltro compellit, quibus ad exteræ gratiam nouitiatis accedit in Roſa domeſticæ quodammodo virtutis amor ob Catharinæ conſortium.

FR. IO. BAPTISTA
DE MARINIS,

Sacræ Theol. profeſſor, Ord. Præd. humilis Magiſt. Gener. & ſeruus.

TEnore præſentium, noſtriq; autoritate officij facultatem concedimus Adm. R. P. Mag. Fr. Antonio Gonçalez Peruanæ Prouinciæ Diffinitori, ſocio noſtro, ſeruatis ſeruandis imprimēdi librū cuius titulus eſt: *Compendium admirabilis Vitæ Roſæ de S. Mariæ Li-*

mana Ord. S. Dominici, iuſ-
ſu noſtro à duobus Theo-
logis recognitum, & ap-
probatum. Dat. Romæ
in Conuentu noſtro ſan-
ctæ Mariæ ſuper Miner-
uam die 14. Iunij. *1665*.

Fr. Io. Bap. de Marinis,

Magiſter Ordinis.

Reg. fol. 78

Fr. Bernardinus de
Venet. Mag. & Soc.

Approbatio Theologorum Ord. Prædicatorum.

IVſſu Reuerendiſs. P N. Fr. Io. Baptiſtæ de Marinis Magiſtri Generalis Ord. Prædicar. accuratè perlegi Compẽdium admirabilis vitæ Sororis Roſæ de S Maria veſtiũt illud breuitas, claritas; ornant venuſtas, pietas; illuſtrant eruditio, deuotio, & vt Hieronymi verbis vtar lib. 2. epiſt. 14. ad Paulinum: *Ipſum genus*

*Eloquij preſſum eſt & niti-
dum, & cum Tulliana lu-
ceat puritate crebrum eſt in
ſententijs; Præterea magna
eſt rerum conſequentia &
alterum pendet ex altero;
felix (Roſa) quum à tali
ac tanto concive ſuo orna-
tur, illuſtratur, excolitur.
Ita vt nihil pulchrius ni-
hil doctius, nihil dulcius,
nihilq; latinius hoc habea-
mus Compendio.* Digniſſi-
mum igitur prœlo Iudi-
co ob Authoris præcla-
rum nomen, ob rarā ope-
ris elegantiam, ob ſingu-
larem lectionis vtilita-

tem

tem, ac demum ob cōmo-
diorem lectorum vſum
Romæ in Vener. Hoſ-
pitio S. Mariæ ſuper Mi-
neruam, die 1 Maij 1665.

Fr. Emanuel Pereira S. T. Mag.
& Prou. Portugall. Proc.

COmpēdium iſtud admirabilis vitæ ſeruæ Dei Roſæ de Sā-ᵹta Maria iubente Reuerendiſs. P. N. Mag. Generali Ord. *Præd. magna cum animi voluptate perlegi, ſimulq; expendi eximiæ laudis præconio digniſſimum, in eo namq; multa paucis mira dexteritate, eloquentia, & deuotione, complectitur Author; qui nec labori*

par-

parcens nec ſudori Sã-
ctæ Conciui ſuæ ſacros
honores Limenſi Pa-
triæ ſingularem gloriã,
& Dominicanæ fami-
liæ nouum ſplendorem
exoptat, procurat, con-
ciliat. Certè hoc Com-
pendio latiſſimam ſibi
laudẽ vbique metet, at-
teſtante Seneca, Magni
Artificis eſſe, claude-
re totum in exiguo.
Sic cenſeo Romæ *in*
Vener. Hoſpitio San-
ctæ

ctæ Mariæ ſuper Minervam die 4. Maij 1665.

Fr. Hieronymus Parrido S. Theol. Mag. Prouinciæ Peruanæ Proc.

PRO-

CVm Sanctiſs. D. N. Vrbanus Papa VIII. die 13. Martij anno 1625. in S. Cõgreg. S. R. & Vniuerſalis Inquiſitionis Decretum ediderit, idemq; cõfirmauerit die 5. Iulij anno 1634. quo inhibuit imprimi libros hominum, qui ſanctitate, ſeu Martyrij fama celebres è vita migrarũt, geſta, miracula,

vel

vel reuelationes, ſeu quæcumq; beneficia, tãquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione, atq; approbatione Ordinarij, & quæ hactenus ſine ea impreſſa sũt, nullo modo vult cenſeri approbata. Idem autem Sanctiſſimus die 5. Iunij 1631. ita explicuerit, vt nimirum nõ admittantur Elogia Sancti,

vel

vel Beati abſolutè, & quæ cadunt ſuper perſonam, bene tamen ea; quæ cadunt ſuper mores, & opinionem, cum proteſtatione in principio, quòd ijs nulla adſit auctoritas ab Eccleſia Rom. ſed fides ſit tantùm penes Auctorem. Huic decreto, eiuſq; confirmationi, & declarationi obſeruantia, & reuerentià, qua par eſt, inſiſtendo, pro-

fiteer

ſiteor me haud aliò ſenſu, quidquid in hoc libro refero, accipere, aut accipi ab vllo velle, quàm quo ea ſolent, quæ humana dumtaxat auctoritate, nō autem diuina Catholicæ Romanæ Eccleſiæ, aut Sanctæ Sedis Apoſtolicæ nituntur, ijs tãtùmmodo exceptis, quos eadem S. Sedes Sanctorum, Beatorum, aut martyrum Catalogo, adſcripſit. CA-

CAPVT I.

ROSAE Natales, Indoles, Educatio, votumque Virginitatis.

ROSA à S. Maria, Flos delibatus terrarum orbis nuper inuenti, Patriam habuit Limam Regiam Peruuiæ Vrbem: Parẽtes Gaſparem de Floribus, Mariam ab Oliua, ſtirpe, non item opibus nobiles. Illam Mater anno Virginei partus 1586. die Aprilis vigeſima enixa eſt, feliciſſimo partu, ſolita cœteroqui in aliorum puerperijs mirè torqueri: & prodiuit Infans ſecundis pelliculis inuoluta, veluti naſcuntur Roſæ. Iſabellæ nomen inditum illi fuit ab auia materna Iſabella de Herrera. Sed cum à matre, alijſque viſa fuerit repanda Roſa inſidere

vultum trimeſtris paruulæ in cunis quieſcentis, hoc aliud nomen à prodigio traxit, & Beatiſſima Virgo myſtica Roſa iuſſit illam annis adultam à S. Maria cognominari, adeoque prima forſan hæc fuit, quæ non ſolùm diuinitus nomen, vt alij, ſed & cognomen acceperit. Eadem infanti Roſæ, quæ D. Catharinæ Senenſi, indoles quieta, ſuauis, lepida; nunquam ſtridulis vagitibus turbauit ædes, plorauit nunquam, niſi cum ſemel in alienam domum illata eiulatu popoſcit maternas latebras iam tùm ſibi gratiſſimas. Prodigioſum ſpecimen heroicæ tolerantiæ trimula exhibuit, namq. dextero pollice ab arca, dum properè clauditur, forte correpto dolorem egregiè diſſimulauit, & manum abſcondit matri eò properanti. Hilaris deinde ſenſit acribus remedijs totum ferè vnguem abſumi, & reſiduum lento, ac violéto forfice radicitus auelli: attonito adhæc Ioanne Perez

Chi-

Chirurgo, qui tantillam Virginem gemere, aut expalleſcere núquam vidit tempore acerbiſſimæ curationis. Et præciſa nouaculà vitiata pars auris, & caput, ob adhibitam improſperè ab imperita matre noxiam medelam, bullis turgidum, ac foſſulis profundè vlceratum, à quadrimula Roſa gemitum nullum, aut moleſtiæ notam expreſſit, cum tamen acerrimus dolor totum corpuſculum identidem improuiſa agitatione concuteret, & ſolidam noctem ſub efferi cruciatus ardore voraci tranſegiſſet. Duos ſupra quadraginta dies, vt nouam cutem induceret Chirurgus Virginem lancinauit: ac deinde ſexenni ex intimo nare phaleolum tertio tractu demum exemit, obdurante in his tormentis Roſa mira conſtantia. Hæc rudimenta ſpinarum noſtrum florem excoluere, vt gratisſimum Sponſo in ipſa infantia odorem exhiberet ſuauiſſimæ charitatis. Fortè puer virgunculæ frater in-

ter ludendum luto illius comam imbuerat, quod cum Roſæ, non contemptum, at ſordes auerſatæ, accidiſſet ingratum, ſcito, inquit frater concionatoris in morem, cultos puellarum cincinnos inferni rudentes eſſe, quibus illaqueantur incautæ animæ, vt in gehennam æternam detrahātur. Hæc verba Roſæ animum altiùs penetrarunt, & ad altiſſimam Dei notitiam vaſtiſſimæ illius menti aditum aperuerunt. Igitur ſtatim exarſit in illa mirus conatus orandi, adeo vt nec dormiens ceſſaret à frequentibus precibus quibus perpetim inuigilabat: Et iam tùm rapi ſe aperriſſimè animaduertit ad premenda heroica veſtigia S. Catharinæ Senenſis, qua duce quinquennis Roſa lilium virginitatis Deo conſecrauit ſponſione ſolemni, & mox capillos inſcia matre ſibi abſcidit ad viuam vſque cutem. Diuinus hic ardor puellam inuaſit ſub ipſum vſus rationis diluculum, vt aſſerunt illius animæ

moderatores, qui omnes teſtati deinde ſunt, nunquam illam à recto tramite grauioris admiſſione criminis exerraſſe.

CAPVT II.

ROSAE erga parentes mira obedientia, pietas, ſollicitudo.

QVuôd à parentum ęquis imperijs non latum quidem vnguem deflexerit Roſa, ſit ordinariæ virtutis; erit tamen prodigioſæ, quòd fuerit diuini, humanique obſequij retinentiſſima, cum pugnantia inter ſe Deus, ac genitrix imperarent. Hæc filiam vexabat in dies, vt natiuam oris pulchritudinem fuco magis intenderet; at illam alto muliebris mundi contemptu inſultare ſeculi genio docebat Deus. Capiti aliquando circumdare compulſa ſertum vario florum genere contextum, illi ab ima parte ſuffixit oblongam

acum, adeoque corollam capiti validè impreſſit, vt aliena manu contentis viribus fuerit extrahéda. Chirothecas, quæ delicati candoris elegantiam augerent, induit iubente Matre; ſed primò diriguit, amburi dein manus experta, flammas etiam ex odoratis pellibus promicare vidit, totum nocte intempeſta cubiculum illuminantes. Ne ad nobilium fœminarum domos deduceretur, clam indico pipere, quod mordaciſſimum eſt, ſupercilia, & palpebras ſibi oliniebat, vt arderent oculi, ruberent, ſtillarent, idcirco impares publicæ luci ferendæ, potiorem ducens oculorum pupilla ſolitudinem, quam tanto pretio emptam genitrix illi tandem indulſit, ſicut & rudem ac decolorem ſaccum ex obuia, viliqu~ materia, quam pro amictu induit, mirum in modum exultans. Vel ergo matrem infimis precibus exorabat, vtſibi liceret cruétis diuini Sponſi veſtigijs in-

ſiſt ere

ſiſtere, vel mitia imperia ingeniosè eludebat: veluti cum iuſſa, non lignis, at lana farcire, ceruical, lanæ vim tantam operosè ſtipauit, vt ligno caput videretur immitti. Quid quòd non Matri ſolùm, ſine cuius venia nec bibebat, nec muliebres labores aggrediebatur, ſed & domeſtico mancipio alacris obtemperabat; præcipuè verò cùm ardua imperabantur. Cum Mater non rarò ſubitata veniam libandæ aquæ Roſæ denegaret; inſcia, filiam nunquam bibere, niſi ipſa annuiſſet, in ſex & plures dies Virgo fraudabat ſitim. Hiſpidas aliquandò pelliculas, quæ vim frigoris propulſarent; Roſæ manibus ex morbo contractis incauta mater admouit; addito imperio, ne illas abijceret; tolerauit obſtinato ſilentio Roſa plurimos dies mordacem pellium ardorem, quo accenſæ manus turgidis vndique tuberculis vlceratæſunt. Quin & poſt mortem à religioſi Cœnobij Præſide

iuſſa Roſæ imago argentum diù multùmque fruſtra quæſitum menſæ ſuperimponere, impoſuit illicò; animante mortuos colores obtemperandi ſtudio. Quæ verò cetera illius in parentes obſeruantia, pietas, amor? exhauſta viribus ad mediam vſque noctem laborem protrahebat, vt illorum egeſtati conſuleret, & licet duodecim quotidie horas diuinis alloquijs conſecraret, tot muliebria penſa quotidie conficiebat, quot alia quæuis celerrima vix quatriduo: idque tanta elegantia, & cura, vt humanam artem ſuperare viderentur; quàmuis non rarò dũ flores acu pingeret, animo à ſenſibus auocato diuina intueretur. Ad hæc alebat in horto violas, ex quibus vænum expoſitis aliquod lucrum parentibus accederet: & Sponſum cœleſtem aliunde miris, & arcanis modis ſupplere ſolitum, candidè confeſſa eſt religioſo viro. At ſi fortè parentes ægri decumberent, lecto aſſide-
bat

bat inſomnis, parabat pharmaca, peragebat omnia operoſiſſima Virgo, vt ſolatium illis afferret. Hic præterire nõ debeo prodigioſam lætitiam, quam ipſa moriens dolenti Matri, ac ſecum exanimandæ impetrauit; tanta enim cœleſtis dulcedinis vbertas maternum pectus inundauit, vt iureiurando faſſa ſit, imparem ſe gaudio inſolito perferendo plurimos dies iucundiſſimè laboraſſe, & hoc argumento manifeſtè aſſequutam, quantopere fluminis impetus exhilarans] ciuitatem Dei Roſam ſuam recrearet.

CAPVT III.

ROSA, vt ſequatur veſtigia Sanctæ Catharinæ Senenſis, Tertio S.P. Dominici Ordini adſcribitur.

QVI ſanctiſsimam Virginem Catharinam Senenſem cum Roſa noſtra componat, incer-

certius animi ſit, indicumne hunc florem, an ex Italia translatum in Peruuiam dicat; vſque adeò Roſa Catharinæ inſtitutum vitæ, mores integerrimos, beneuolentiſsimi Numinis dona, & ipſa tandem lineamenta vultus expreſsit. Connubij, cui nobili, & honeſtiſſimo deſtinabatur, ſpem amputare viſa eſt excidio capillorum: Sed egregia formæ venuſtas, acre iudicium, ſuauitas erectæ indolis, elegantiſſimi mores ſancto Virginis cōſilio aduerſabantur: Roſeum illa candorem ieiunijs detere re, natiuam pulcherrimi vultus gratiam omni arte abolere, manus, quatum candor, & pulchritudo commendabatur viua calce amburere, ne hominum placeret obtutibus, domi latere: adeo vt aliquando Cantam deducta, locum metalli fodinis nobilem, quadriennio nunquam pedem extra limen extulerit, ne ſemel quidem videre dignata vicinum deliciarum hortum, aut
per-

percelebre ſpectaculum molium indicarum.. Plures nihilominùs inuita accendit ambitu honeſtiſſimi thalami, ac præcipuè Matrona genere, & opibus clara, illà vnico filio ſuo Sponſam optabat, & gratiſſimum hoc erat Roſæ parentibus, ac fratribus, qui nuptiarum nomine exanimatam, probris, conuicijs, alapis, calcibus impetebant, veluti Lapa Mater S.Catharinam, cuius ad inſtar Roſa iniurijs omnibus æquiſſimo animo deuoratis, in S.Dominici viridarium tandem inſita fuit, adſcripta Tertiæ ſanctiſſimi Patris familiæ, licet illam inuitaſſet cœnobia nobiliſſima, optarat S.Archiepiſcopus Turibius, ab illa præcipuè ſacræ domus, quæ tunc ſurgebat, fundamenta poni, Roſa ſtudioſa ſequi Seraphicæ Magiſtræ ſuæ Catharinæ Senenſis Idæam, quam quinquennis elegerat, vitæ inſtituto, moribus, habitu repræſentandam, ne tamen ſuo conſilio nimium tribuere, & parum

rum ſapientum virorum arbitrio videretur, in viam ſe aliquando dederat Sanctiſſimæ Incarnationis Monaſterium ingreſſura. At cum vltimum vale diceret Roſariano Sacello Deiparæ, viſa eſt vt rupes adnaſci ſolo, & fruſtra in pedes exilire tẽtauit, aduocato ſæpius ad opem ferendam germano fratre, contentiſque viribus conniſo; quòadúſque decreto regreſſu ad domeſticas latebras, alacritate mira ſurrexit. Et alio prodigio Deus ad premẽda Catharinæ veſtigia Roſam inuitauit; nam ex Papilionibus, qui colorum varietate mirabiles Limanum agrũ peruolitant, vnus nigro tantùm, alboq; colore pulcherrimè ſtriatus, circumuolitauit Roſam, quę diuinum hoc eſſe reſponſum intellexit, vt velut animo dudum agitauerat, Prædicatorij Ordinis tertium habitum amplecteretur. Ab illo ſemel induto vix non dimouit Roſam modeſtiſſimi animi demiſſio; nam gli-

gliſcente eius nominis celebritate, cœpit monſtrari digitis, notari oculis, laudari à prætereuntibus, ipſique D. Catharinæ Senenſi non rarò comparari. Et meritò; nam adeò ſanctæ Magiſtræ ſuæ virtutes induit, vt ſemel tacitè miranti Confeſſario viſa fuerit ſpecie, vultu, lineamentis ſic transformata, vt viua ſimilitudine ipſiſſimam S. Catharinæ Senenſis effigiem referret. Demum, quæ tam carò illi ſteterat, veſtem conſtanter retinuit; nam dum latendi ſtudium illam ſeponendam ſuggerebat, ad aram Sanctiſsimi Roſarij *flexis* humi genibus inter orandum, placidiſsimo animi deliquio ſenſim diriguit, viſa ab adſtantibus primò exalbeſcere pallore niueo, mox decora ſuffuſione rubeſcere, demum toto vultu luceſcere, ac ſcintillatim radiare: ſuoque colori reddita, erumpentibus ex animo prægeſtiente verbis, oſtédit, ſe in hoc vitæ inſtituto diuinitus confirmatam.

CAPVT

CAPVT IV.

ROSAE mira animi ſubmiſſio, virgineus candor, benignitas, aliæque virtutes.

FVndamentum reliquarum virtutum, modeſtiſſimi animi ſubmisſio, tam altas in hac Virgine radices egit, vt ſuum vnicè cõtemptum perpetuo ſtudio quæſiuiſſe viſa fuerit. Parum illi fuiſſet, domeſticæ ancillæ officijs diſtineri, niſi & infra illam ſe demiſiſſet. Quamobrem ſæpe Marianam agreſtem ſeruam adigebat, vt ſe deiectam humi pedibus proculcaret. Exultabat iniurijs proſciſſa ob ſingularem vitæ rigorem, at ſuis laudibus vulnerata, ſpineam coronam, qua tempora clam obſederat, violento pugno capiti altiùs infigebat. A Regio Quæſtore, qui ſupremis tribusRoſæ annis ſuam domum conſecrari ambiuit, flexis poplitibus aquæ libandæ veniam impetrabat. Morbos ce-

lare conſueta, ne medicæ ſibi manus, & delicata remedia adhiberentur, aliquando tamen candidè fatebatur, quantis cruciatibus diſtabeſceret, vt crederetur ob immania crimina à vindice Numine flagellari. Quin & mirari ſe, cur nondum terram infelicem, quæ ſuis piaculis onerabatur, abyſſo demerſerit vltor Deus, ſanctè affirmabat. Et enormium quidé ſcelerum ream illam crediſſes, cum obruta lacrymis, & ſingultans procumbebat ad Sacerdotum pedes. Sed illa nunquam lethali crimine amiſit hauſtam à ſacro fonte diuinorum munerum vbertatem, & laborandum Confeſſarijs erat inueſtigantibus quid ad ſuum forum certò ſpectaret, nullum enim ab illius ore verbum excidit obſtreperum, criticum, nihil in eius moribus triſte, nil auſterum; ſed tota ſerena erat, & benigna, adeò vt negaſſes Roſam eſſe, quæ ſpinis carebat. Cumque integerrimo ſingulos amore
com-

complecteretur, à Dei hominũque charitate animari videbatur. Nulla rerum humanarum cura eius animum ſollicitauit; quin interrogata aliquando, num qua re præter diuinas delicias innocuè caperetur, negauit ſe vllatenus poſſe rebus perituris exhilarari. At virgineum illius candorem nulla vnquam veniali macula afflatum fuiſſe, nec in toto vitæ curſu ne ſemel quidem illi in animum cogitationem obrepſiſſe iurati aſſeruere vndecim Religioſi viri, quotquot generalem Virginis confeſſionem excepetunt. Poſtquàm egregiam formam aſſiduis macerationibus, diuturna inedia, & aqua gelida toti corpori crebertimè ſuperfuſa, corrupit, magno haberi cœpit in pretio, vtque innocentiſſimum pœnitentiæ ſimulacrum ab omnibus indigitari. At illa blandientis famæ laudes horreſcens, viuidum illicò in genas colorem, vigorem in oculos precibus reuocauit; adeò vt cum

do-

domum rediret ſub meridiem, ſextæ feriæ ſanctioris hebdomadæ roſeo vultu inſtar Auroræ ſubuiuida, & amœna, congerrones quidam iuuenes audaciſſimi in prætereuntem iocati ſint, quaſi reducem à conuiuio, & opiparè habitam. Illa verò quadraginta elapſos dies pane tantùm, & aqua durauerat: & horas tunc triginta immota perſtiterat in Templo ſancti Dominici precibus inſiſtens, cibique omnis expers, ac potus. Maius illi ſtudium fuit premendi reliquas diuinas dotes, ideoque Deum à teneris annis flagitauerat, ne cui mortalium ſineret innoteſcere, quæ ſuum intra animum operari dignaretur, cumque illius votis annueritSponſus diuinus, perpauca, & penè vulgaria crediderim, quę vt maxima, & ſingularia, ſpirituales Virginis Patres ab illa expiſcari potuerunt. Quid quòd ſuperos habuit adminiſtros modeſtiæ ſuæ, & cum aliquando tēplum ingreſſam conſternaſſet ſu-

bita recordatio deſtituti in patenti cubiculo ſeuerioris ad domandũ corpuſculum inſtrumenti, deſignauit animo locum, in quo illud ſupprimi à Cœli Regina exoptabat, vt domeſticos lateret, & regreſſa reperit famularem ſuæ demiſsioni præſtitam operam à ſuperũm Imperatrice.

CAPVT V.

ROSAE mira Abſtinentia, prodigioſa ieiunia: Eadem tenerum corpus cilicijs, flagris, catenis domat.

LAboraret, opinor, hiſtoriæ fides, prodigioſa Roſæ ieiunia recenſendo, niſi Lector admoneretur, compendium hoc, quo ſanctiſsimæ Virginis vita delineatur, à remiſſoriali, vt dicunt, proceſſu fide bona extractum fuiſſe. Roſa profectò per D. Catharinæ Senenſis veſti-

gia

gia mirabiliter ad ſummum inediæ culmen euaſit. Penè infans omni ſibi fructuum eſu interdixit, qui ſuauiſſimi in Peruuia naſcuntur. Sexennis tres hebdomadæ dies nil præter panem & aquam deguſtare cœpit. Anno verò ætatis decimoquinto ſe obſtrinxit voto nunquam delibandi carnem, niſi adigeretur illorum imperio, quibus non obtemperare nefas fuiſſet; quod ſi aliquando fulminabatur, maximo ſtomachi ſupplicio pœnas dabat virtutis eximiæ, & non raro nauſeantem ardentiſſima febris inuaſit: quoties verò iam lecto defixam delicatis edulijs ad ſalutem reuocare tentarunt, in manifeſtum vitæ diſcrimen adduxere; cum è conuerſo panis fruſtulum aquæ infuſum præſentiſſimam illi ſanitatem ſæpenumero redonauerit. Quod prodigium nulli admirationem incutiat, nam Chriſtus ipſam Roſam docuerat: velle ſe ab illa rigidis abſtinentiæ exercitijs conſtanter hono-

honorari. At Mater nimiam in exangui filiæ vultu maciem conſpicata, hanc parſimoniam grande vocabat in crimen: Iuſſa proinde Roſa communi menſæ accumbere, ancillam rogauit, vt ex panis fruſtulo, & herbarum pugillo ſibi pararet offam nullo ſale conditam. Sed quas herbas ſibi Virgo legebat, amariſſimæ erant, & agreſti ſaporis malignitate torquebât palatum. has illa è vicina ſylua petitas alebat in horto ſtudiosè, cuius ſub ſepibus vaſculum abdiderat veruecino felle plenum, & hoc cibos aſpergere, & os quotidie ſummo manè ſolita erat imbuere. Granadillæ, quo in flore mirabili perennant inſtrumenta cædis diuinæ, amariſſimæ frondes dulcem illi, & quotidianum ſaporem elaborabant. Dubitari ergo meritò poteſt, duritiisne illi à talibus cibis, an ab ipſa inedia tormentum eſſet. Duplici ſe torquebat ieiuniorum genere, & quo ſemel tantùm in die

tenuem panis, & aquæ refectionem delibabat, & quo per totum diem, noctemque penitùs guſtabat nihil. Primum ferè quotidianum præſertim vltimis vitæ annis religioſiùs ab illa ſeruabatur ſeptem continuos menſes, à feſto exaltatæ ſanctę Crucis ad vſque Dominicam Reſurrectionē. At ineūte quadrageſima omnem ſibi ſubtrahebat panem, ſolis malorum aureorum ſeminibus parciſſimē victitans, ijſque tantùm quinque, dum ſexta feria recurreret. Reliquo anni tempore, quod octo diebus abſumebat, vix vnica die tolerandæ vitæ ſat eſſe credebatur. Vnico pane, illoque ſat exiguo, & aquę vaſculo quinquaginta dies aliquando tranſegit, aliaque vice idem ſpatium decurrit ne guttula quidem aquæ recreata. Supremis annis trāſmittebat complures dies ſine omni prorſus alimento. Feria quinta ſe includens in domeſtico Oratorio, nec inde ad Sabbathum vſq; digreſſa pro-

trahebat triduum omninò inſomnis, impranſa, incęnata, & vni angulò affixa omninò impos ab illò, vel ad momentum ſurgere. Quid quòd octo ſolidos dies nullum præter diuinam Euchariſtiam alimentum admiſit. Vulgare ſit aquæ ipſius hauſtu guſtum fraudaſſe, tranſactis hebdomadis quàmpluribus ſine potu, & cæteroqui hauſta non aqua gelida, ſed plerumque calenti. Prodigioſum eſt plus virium à ieiunijs accepiſſe, quàm à cibo, eò quòd cum ſua Magiſtra Catharina vulnerati Chriſti lateris ambroſiam deguſtabat. Prodigio quoque ſimile eſt, ſuperfuiſſe in arido corpore locum, qui flagella exciperet, ſanguinē, qui verbera ſequeretur. At niſi per Confeſſarios modus illi fuiſſet impoſitus, mortem nimiùm properaſſet ardor corporis caſtigandi. Poſtquàm ſanctæ Catharinæ habitum induit non contenta vulgaribus funiculis, duas ſibi catenas ferreas aptauit in

in flagrum, quibus per noctes ſingulas ita ſe cruentabat, vt ſanguinis riui parietes, & pauimentum aſpergerent; præcipuè vt ſceleſti meliorem ad frugem reuocarentur quot flagellorum ſulcis; quot vibicum liuoribus ſe in dies exarabat; ita vulnera diſpenſans per diuerſas corporis partes; vt dum vna coaleſceret, altera feriretur; iterumque ſæuiret in primam vix dum coalitã, ab hac alterna; crudaque viciſſitudine diriſſimè cruciata. Horrebant domeſtici ex ædium parte ſecreta plagarum ſtrepitum audientes latè ſonorum, quique Roſæ animum moderabatur tẽperari nimium rigorem iuſſit; ſed illa infimis ab eo precibus extorſit, vt liceret ſibi intra aliquot paucos dies quinque mille ictus infligere: ſerijs ab infantia præludijs oſtenderat, quàm auidè in hæc pœnitentiæ exercitamenta ferretur; nam & quadriennis ſub ſtudorum laterum, & grauis tuſſi pondere ſæpe laborabat, &

 Ma-

Marianam ancillam precibus adigebat, vt ſe in horti angulo orantem grauiſſimis ponderibus oneraret, ſub quibus æſtuabat, gemebat, & interdum victa premebatur ad ſolum. At nondum quartúdecimum annum egreſſa ſæpe nocte concubia perambulabat hortum nudipes, oblongam crucem liuidis humeris geſtans, nec illi tunc auræ malignæ intemperies, non frigora, non ventorum turbines inſuaues erant. Iuſſa flagellis, non ferrea catena ſe cædere, ipſam catenam lumbis triplicato circumductu validiſſimè adſtrinxit, & ſeræ commiſſuræ angulis immiſſa, clauem eò proiecit, vnde redire non poſſet. Cùm verò per extritam pellem in carnis, & neruorum profunda ferrum penetraſſet, iamque conſepultum propemodum eſſet, nocte quadam acutiſſimus coxendicum dolor Roſam inuaſit, à quo, vires identidem accipiente, mox Virgo interempta fuiſſet; namque cate-

nam vi nulla aperire poterat, diù multùmque fruſtra luctata; ſed illa confugit ad preces, quæ Cœlum ipſum aperiunt, Et ecce ſera ſponte diſſilit, laxatur catena, diducitur; auulſione tamen opus fuit, quam cutis, & cruor ſequebatur. Vbi primùm vulnera coiuerant, ſuo ſe iterum tormẽto Roſa incinxit, ſed catenam carni rurſus adnatam ſibi tranſmitti Confeſſarius imperauit, & illius aliquot circuli poſt Roſæ obitum conſeruati, mirabilem ſpirarunt odorem, & omnibus peregrinum. Lacertis arctiſſima vincula circumdedit, quæ perpetim torquebãt muſculos complicatos: pectus, axillas, latera morſu creberrimo vexarunt minuti ſentes, & vrticarum manipuli. At cilicium nacta ex acutis equorum ſetis denſè contextum, infra genua productum, craſſitie ferè implicabile, triumphauit ſub illo rigoris paludamento, quod infixis vndique breuiſſimis acubus in ſe violentiùs armauit.

mauit. Hoc vſa complures an-
nos, & ob frequentem ſanguinis
vomitum alieno tandem impe-
rio exuere coacta, ſaccum villis
craſſiſſimis graué ſibi in formam
induſij aptauit; quo ſub pondere
æſtuabat, rigebat; laſſabatur ex-
tenuata viribus Virgo, & pœna
illi erat quicumque motus plum-
bea ſubucula prægrauatæ. Plan-
tis, in quibus tantùm à vertice
capitis erat ſanitas, quoties domi
clibanus accendebatur calcabat
immota fornacis orificium, vnde
vehementior incendij vis erum-
pebat. Hiſce delicijs demulcebat
corpus, cui ſat pœnarum affere-
bat crebra ægritudo, exoptans
etiam tentare maiora, niſi vetuiſ-
ſent animæ moderatores. Quid
quòd neque delicias ſpiritus in
corpus exundare ſinebat, cauens,
ac totis viribus obſtans, ne diui-
nis epulis animum saginantibus
reficeretur; quod ego diuortium
ſublimibus Roſæ operibus ad-
numerandum reor. Hoc vnum
ſolita erat reponere culpantibus
nimium

nimium in ſe rigorem, ſinerent ipſam, quando nil boni operaretur, ſaltem mala tolerare.

CAPVT VI.

ROSA capiti aculeatam coronam infigit: eiuſdem lectulus, ceruical, nocturnæ vigiliæ.

SPineæ ſepes Roſam decebat, quæ dies, & noctes hærens in plexili ſenticeto, quod Christi verticem inſedit, in egreſſu pueritiæ ex ductili ſtanno ſibi coronam implicuit, additis clauiculis introrſus præacutis, & hoc diademate ſibi caput incinxit nō ſine vulnere. Plures annos durauit ſub hoc ſpineto, quod tamen præludium ſolùm fuit ſeuerioris tormenti, imminentis ex ſecunda corona aculeis nonaginta nouem armata. Hanc poſtremos decem annos ad finem vſque vitæ prodigioſa conſtantia

tia tolerauit, neque enim ſine ſpinea corona D. Catharinæ Senenſis habitum induiſſe ſibi videbatur. Argenteam laminam flexit in circulum, illique tres introrſus infixit aculeorum ordines, tam firmiter ſuo quoſque loco inhærentes, vt Aurifaber adhibitis forcipibus euellere nullum potuerit. Dêtatum hoc ſertum quàm dirè momordit velatum puellæ caput, præſertim cum ſpinæ non omnes ſimul, ſed aliæ poſt alias ſucceſſione moleſtiſſima cutem inuaderent, vtpote ex varietate motuum in ſingulis vulnerum anguſtijs obliquatæ. Sermo ipſe Virgini dolorificus erat: quid ſi tuſſi concutiebatur pectus, ſi caput ſternutamento exonerabatur? Sed hæc illi ludicra videbantur, ideoque vbi coronæ extrema coibãt, vittas innexuit, quarum attractu dolorem intenderet, aculeos altiùs capiti infigens, neque vnquam eodem quo pridie ſtetêrat, loco figebat diadema ſuum,

vt immitiùs pungeret, inque intacto pœnam renouaret. Sexta verò feria ſe profundiùs ſauciabat, ad imum vſque ſinciput, & auricularum cartilagines coronam demittens. Diù Matrem, ac domeſticos latuit efferum hoc tormenti genus, & artes quibus illud in ſe Roſa atrociùs irritabat. Sed cum aliquando ſe blandè interpoſuiſſet Patri quærenti ad virgas puerulum filium, fortuito errore in illius caput patris manus incurrit, ac tres illicò ſanguinis riuos explicuit, ex quo coniecit Mater, qualis Erinaceus ſub candido eius velamine nidularetur. Quoties tartareus hoſtis Virginem aggrediebatur, ter illa digito pulſabat coronam ſuam, quæ validiùs fronti impreſſa certam ei victoriam afferebat. At poſt Roſæ interitum à ſancto viro ſuauiata corona prodigioſum in illo diuini amoris incendium repentè accendit, & odore ſuauiſſimo eumdem perfudit. Vt autem ſpiniferum Sanctæ Catharinæ

næ Senenſis exemplar Roſa no-ſtra ſecuta eſt, ita cum flores deeſſent, quibus de more virgineum demortuæ caput ornaretur, Catharinæ ſimulacrum ſuum illi diadema commodauit, in argumentum immortalis triumphi, quo excipi ab eadẽ Virgine, & à pulcherrimo comitatu deduci ad ſolium diuinitatis, manu præferens palmam, & à Deipara coronа decorari viſa eſt à nonnullis probatiſſimæ ſanctitatis; ſed redeamus ad pœnas, quibus Roſa triumphos ſibi adornauit. Eam ſtrati ſui voluit eſſe duritiem, quę ſomnum abigeret, non inuitaret, imò idem lectulus, & equuleus eſſet. Vix obrepſerat matri ſopor, cum Virgo remota culcitræ parte, cui incubuerat, in ſubſtratam tabulam deſcendebat. At capiti rude ſaxum ſupponere tamdiù perſtitit, quòadúſque ab irata Matre veniam extorſit ſuo ſibi arbitrio lectum contabulandi. Truncus hic fuit vndiquę impolitus, ac lapilli
ſub

ſub vili ſtragulo diſpoſiti, vt ea inęqualitate lęderent corpus, cui leues tabulæ in delicijs forę timebantur, Poſtea verò tria ligna tortuoſa, indolata, nodoſa tabulis impoſuit, ac tandem ligna omninò ſeptem certis interuallis diſtinxit, ac tercentum præacutis tegularum fragmentis intercapedines impleuit, quorum mucrones obuerterentur corpori, & in hoc prato quieſcebat Roſa. Ponè ad lectuli caput amphoram appẽderat felle plenam, quo ante quàm ad ſomnum ſeſe componeret, fauces recreabat in memoriam Sponſi felle potati. Ceruical primò fuit craſſioris pãni volumen incommodum, crudus deinde later, mox lapis vndique ſcaber. At à matrę iuſſa puluinar adhiberę, non illud lana, ſed ingenti vi ſegmentorum infarſit: Lanam ingeri Mater pręcepit: obtemperauit Roſa; ſed lanæ vim tantam ſtipauit, vt ligneum ceruical videretur, & ſub parte, à qua facies decumbentis

ex-

excipienda erat tortiles iuncos occuluit. Quindecim ipſos annos fugitiuum ſoporem ſuper horribile ſtratum, quod vltimo loco delineauimus, Roſa carpſit, ſenſu doloris tam effero, vt ad illius cogitatum, ceteroqui generoſiſsima tremeret, æſtuaret, certa non inde ſe abſq; omnium membrorum gelido ſtupore, ac veluti ex oſſifragio ſurrecturam. Exanimem aliquando confirmauit Chriſtus viſibili, blandaque ſpecie, duriorem fuiſſe dicens Caluariæ lectulum, in quo pro illa cœperat mortis ſomnum. Tandem qui præerant Virginis animæ mitiùs illam ad ſoporem componi pro imperio adegerūt, abiectis ſaltem fragmentis tegularum. Vltimis vitæ annis plerùmque in humili ſella collecto corpuſculo noctem tranſegit, ex nocturnis frigoribus tremens, ac rigens. Et hoc nouercale corporis odium illam edocuit, vt nec vnquam vigil puluino inſideret, ſed vel ſtans perageret labores

ſuos

ſuos, vel palo pro ſellula vteretur. Sed nec morti vicinam deſtituit hic ardor duriſſimè cubādi. Equuleum ſuum fruſtra quæſiuit: in nudo pauimento deponi non impetrauit; at ſaltem lecticæ tabulis occipite, humeriſque acclinis in duro ligno voluit qualitercumque commori Sponſo Crucifixo. Nec defuerunt, qui in morientis pallido vultu notarint ipſam Chriſti in cruce expirantis effigiem, quod aliàs in Sancta Catharina Senenſi animaduerſum fuit. Quantum verò vigilijs dabat, cui lectus ipſe ſoporem adimebat! Horas illa duas, neque ſemper integras, ſomno indulſit, reliquum tempus ita diſtribuens, vt ex diurno, nocturnoque, duodecim quotidie horas orationi ſeponeret, alias impenderet fœmineis laboribus, quibus parentes alebat, cumque inediæ, cilicij, lectique carduetum, calidæ potus, profunda meditatio diuinorum, vigilandi facilitatem ei comparaſ-

ſent; verſutus tamen hoſtis il-lam reuocare nitebatur ad ſomnum. At Roſa, vel ceruicem illidebat parieti, vel ſibi tundebat latera, vel prominentibus ex ligneæ crucis brachijs fortibus clauis manus applicabat, & pendulum corpuſculum librabat in aere, vel oblongo, quem in cellulæ pariete clauum fixerat, modicum capillitium, reſiduum in fronte ad obtegendam ſpineam coronam, implectebat arctiſſimè, & pendula, vix ſummis aliquãdo pedum digitis terræ inſiſtens, clauis in ſoporem pugnabat, de quo non ſatis adhibitis in lecto tribulis triumphauerat.

CAPVT

CAPVT VII.

ROSAE domeſtica ſolitudo, fuga publici, cellula peranguſtâ.

A Prima infantia ſolitarios angulos domi quærebat, procul à ludis puerilibus, vt vni vacaret Deo. Creſcente verò cum annis ſtudio latendi; in horto ſub vmbroſis platanis flexili ramorum, palmitum, ac virgultorum circumductu, modicum incluſit ſpatium; in quo ad humile altariolum totas hærebat dies, adeo vt domi abiuerit in prouerbium: hortum adeas ſi Roſam quæris. At grandior imperrauit à Matre aliud intra ædes cubiculũ, in quo ſeorſim ab omnibus pernoctaret. Moleſtiſſimum illi erat in publico apparere, & nunc prece, nunc lacrymis ambiebat Matrem, vt optatiſſimam ſibi ſolitudinem indulgeret. Aliquando ad obeunda vrbanarũ ſalutationum officia

euocata, iuxta domeſticum furnum tranſiens, à clibani orificio ſaxum ſtudiosè ſibi attraxit in pedem, vt eo vulnere claudicans domi ſineretur. Eo præcipuè nomine frequentiam oderat, quòd ſuauis odor virtutum ſuarum commēdauerat illam apud omnes, velut illuſtris fœminā ſanctitatis. Igitur aſpirante Numine ſpeculata eſt viam, qua ſe ab impedimentis viriliter explicaret. Coronam precariam ex corallijs, quam habebat in paupere theſauro, curauit Deiparę Virginis collo circumdari, cui à Roſario nomen, & cultus eſt, vt hoc vinculo ſuauiter captiuata Regina ſua, Roſæ Matrem pertraheret, quò filiæ erat in votis. Poſt aliquot dies viſa eſt corona à Virginis collo ſoluta pendere de manu paruuli Ieſu, attonito ad hæc Sacriſta, qui profitebatur, à nullo mortalium in digitos filioli fuiſſe translatam. At Roſa tacita interpres diuini conſilij exultabat intelligens, deſ-

pon-

ponſam ſibi à ſua Diua, quam
gratiam optabat, & filium pro
Matre fide iubentem, ſponſionis
vinculum in ſe trãſtuliſſe: ideo-
que voti ſecura flagitauit à Ma-
tre cellulam peranguſtam, in
qua ſine permiſſu illius, qui ſuæ
animæ præerat, nullius conſpe-
ctum admitteret, aut alloquium:
Intra paucos dies perfectum ſte-
tit arctiſſimum in horto tugurio-
lum, quinque pedes porrectum
in longum, quatuor in latum;
vt vt anguſtum, ſibi tamen, di-
cebat Roſa, ſponsoque cœleſti
ſufficiens. Huic poſtquàm ſeſe
incluſit, cuidam probatæ ſancti-
tatis fœminæ in raptu viſa eſt
ſub ſpecie lucidiſſimæ ſtellæ, cu-
ius radios opaca parietum angu-
ſtia cohibere non poterat. Hìc
perpetuos hærebat dies, per va-
ria pietatis exercitia diſpenſans
horas, ignara propemodum, in
corpore ne degeret, an extra
corpus. Cumque à nonnullis in-
terrogaretur, cur non inde quo-
tidie prodiret, vt Miſſæ ſacriſi-

cio adeſſet, candidiſſimè reſpõdit, domeſticis curis diſtineri aliquando Matrem, ſine qua domo prodire non poterat: ſibi tamen à diuino Sponſo conſultum, vt in cellà reſidens complures quotidie miſſas videret, audiretque. Compertum deinde eſt, diuinitus Virgini datum fuiſſe, vt ſpiritu, non ſecus ac ſi corpore præſens adfuiſſet, intereſſet omnibus ſacris, quotquot in vicinis templis offerebantur, Prodigioſum porrò fuit obſequium à culicibus exhibitum ſolitariæ Roſæ: Innumera illorum agmina soli humiditas, & arborum frequentia, aut gignebat, aut pertrahebat in Virginis cellam, amicum ſuo generi vmbraculū, præcipuè vbi ſub meridiem radij ſolis ardentes, aut ſub veſperum ſerenæ noctis algores tenuiſſimis corpuſculis imminebant: nec tamen in tot culicum legionibus, quibus ſcatebant vndique parietes, perſonabat oſtium, feneſtra implebatur, vel vnicus fuit, qui

Roſam vmquam attingeret, cum è contra Matrē, aliaſq; religioſas fœminas ex permiſſo Roſam inuiſētes, hoſtiliter inuaderet exercitus moleſtiſſimus. Neq; tantùm hoſpitæ ſuæ parcebant, ſed ad illius imperium in omnia ſeſe flectebant obſequia culices ingenioſi. Vbi primùm Virgo reſerabat Cellulæ portam; Eia, dicebat, amici, laudes celebremus omnipotentis Dei; at illi concentu leniſſimo ſparſi in gyros, arguta miſcebant murmura, phalange tam ordinata, ac in ſe flexibus aptiſsimis redeunte, vt chorum credidiſſes, cui ratio dux præſideret. Cumque noctu repeterent hoſpitalem domum, rurſus orantem Roſam geſtiebat æmulari volatilis harmonia, & cum illa deinde ſub lege nocturni ſilentij conticeſcere. Accidit aliquando, vt Catharina de Sancta Maria Tertij Ordinis Sancti Dominici, in Eremo domeſtica Roſam inuiſeret: hæc à culicibus ſauciata, vnum, quem

ſanguine turgidum vidit, occidit. At Roſa miranti ſimilis, cur hoſpites, inquit, meos trucidas, nec tantillum animal tuo paſcis ſanguine, dum eius conditor ſuo nos toties recreauit? ſed inpoſterum tecum illi, vt mecum, pacem colent. Huic augurio fides ſtetit, namque illi, alijſque pepercit in poſterum culicum exercitus, adactus admirando Roſæ imperio. Franciſcam verò de Montoia Tertiariam itidem Sancti Dominici alumnam à tribus tamen culicibus appeti in Sanctiſſimæ Trinitatis honorem blandè permiſit. Vltimo vitæ ſuæ triénio in Gundiſalui de la Maſſa Quæſtoris regij domo parem fermè ſolitudinem ſibi Virgo ſtatuit, iuſſa à parentibus obtemperare viro religioſiſsimo, qui ſuas ædes Roſæ hoſpitio ambiuerat conſecrari: hìc totas cum diebus noctes in domeſtico latebat Oratorio, vel in vltimo ædium cubiculo, identidem regreſſa ad hortenſem Eremum;

per-

perpetuo ſtudio ſequuta ſolitudinem, cuius amore tantopere tenebatur Magiſtra ſua Catharina Senenſis.

CAPVT VIII.

ROSAE cum Chriſto mira deſponſatio, Pronuba Auguſtiſſima Imperatrice Angelorum.

DIdicerat quidem Roſa Seraphicam Magiſtram ſuam Chriſto deſponſam, ſed vix audebat exoptare locum inter ſpõſæ comites adoleſcentulas. Interea tamen candorem Angelicum, & profundiſsimam dehiſcentis animi ſubmiſsionem adornabat, dotem ſcilicet, Sponſi diuini amores rapientem. Prodigijs ad myſterium præparata, & ad conſenſum erecta fuit modeſtiſsima Virgo, nam primò bicolor ille Papilio, de quo verba ſuperiùs fecimus, aliquamdiu per ſiniſtrum Virginis latus cum ober-

oberraſſet, conſtitit è regione cordis, ibique depictam reliquit imaginem cordis in veſte Roſæ pulcherrimè delineatam, perinde ac ſi; Præbe mihi cor tuum, Sponſus diuinus clamaret, & Roſam inſigniret eodem emblemate permutati cum illa cordis, vt olim cum Catharina. Nocte quadam ſpecioſus forma præ filijs hominum videndum ſe Roſæ præbuit, & candidiſsimum illius amorem ſe quærere profeſſus, innumeras Virgines ſplendido amictu nobiles oſtendit, quæ cędendis marmoribus diſtinebantur, ad illarum conſortium Roſam inuitans, inter ſponſas ſuas, arduis virtutis operibus inſudantes, adnumerandam. At Roſa veſte gemmis, auroque diſtinctā ſe repentè inclaruiſſe vidit, & ad cœleſtem ſortem elatam. Sed feſtinat hiſtoria ad manifeſtum munus, quo Chriſtus vigilem Roſam ad connubialem thalamum inuitauit. Dies aderat conſecrata triumpho diuini

Regis

Regis Hieroſolymam ingreſsi, cumque palmæ diſtribuerentur in Templo, ſola Roſa præterita fuit à Sacriſta properante, ſiue id caſu contigerit, ſiue Numinis conſilio ſingulari, vt Virgo nouitate confuſa timeret, ne obliquo forſitan animi motui inſcia ſuccubuiſſet. Ad Deiparæ ſacellum confugit, & genibus innixa per vndantes lacrymas ſaucium cor ſuum effudit. Cum ecce Virginem videt ſibi ſereno, mitique vultu adblandientem, mox in Filium conuerſam, & inde veluti fauſto oraculo excepto in ſe rurſus intentam. Roſa ignoto perculſa gaudio Puerum intuetur, qui pariter illi ſuauiſſimè arridebat, & poſtquàm aliquamdiù miro ſenſu voluptatis ſuam Sponſam perfudit, in hæc apertè verba prorupit: Roſa cordis mei, tu mihi Sponſa eſto. At illa mirum in modum exultans, ac in ſui nihili abyſſum dehiſcēs, ancillam ſe dixit, paratam ſui Regis ad nutus. Et Virgo Mater:

vide,

vide, inquit, ò Roſa, eximium fauorem, quo te filius meus dignatus eſt. Exinde quibus gratiæ theſauris ſuam Sponſam ditauit Amor diuinus! Illa quidem ſapienti viro, qui eius ſpiritus explorandi partes ſuſceperat, preſſiùs interrogata, dixit, verba ſibi deeſſe, quibus munera liberaliſſimi Numinis in ſe immeritam collata explicaret. Vt autem perpetuò ſibi verſaretur ante oculos tantæ gratiæ monumentum, anulum popoſcit à germano fratre ſuo, qui myſterij omninò inſcius, perinde tamen ac ſi nuptijs interfuiſſet, eadem verba: Roſa cordis mei, tu mihi ſponſa eſto: anuli conuexo iuſſit inſcribi. Hoc Roſa ſui amoris pignus in arca, in qua ſeruatur diuinum Corpus, feria quinta ſanctioris hebdomadæ à Sacriſta claudi impetrauit. At Paſchatis die ſponte, ac ſecretò rediuit ad Roſam, non ſine nouo prodigio; namque propè illam innixa Mater, & ad

om-

omnia intentiſsima, nihil animaduertit. Poſt Virginis obitum vir ſanctitatis fama conſpicuus manu tenens anulum Roſæ, in mortalium omnium rerum exilium raptus, & miro voluptatis diuinæ ſenſu colliqueſcens, Roſam vidit in excelſo gloriæ faſtigio inter præcipuos Cœli ciues prope ſolium diuinitatis, ac diu loco moueri, & protendere rigentem manum non potuit. Quòd ſi hæc in aliena manu prodigia peperit nuptialis anulus Roſæ, quid ipſæ nuptiæ in anima Sponſæ præſtitiſse putes?

CAPVT IX.

ROSA perpetuo Orationis ſtudio miram aſſequitur cum Deo vnionem.

ADhuc infantem diuinus ſpiritus orare docuerat, eoque igne ſuccenderat, quem nec ipſa nocturna ſomnia conſopirent. Audita ergo per noctem ſępiſsimè eſt numeratò reddere preces, quibus per diem inuigilauerat. Creſcente verò cum ætate Religione, duodecimo anno iam Vnitiua, quam dicunt, Oratiotionis via Deo adhærebat. Porrò duplex illi erat alloquẽdi Numinis ratio, tũ enim ſoluto curis omnibus animo quietiſsimè ſe colligebat ad loquendum cum Deo: tûm inter manuum labores, & extima opificia, mentem nihilominùs affigebat diuinitati. Priori, vt ſupra innuimus, duodecim quouis naturali die horas ſepoſuerat; poſterior illi perpetuus erat, niſi quando per

per horã horribilibus, vt mox dicemus, imaginibus torquebatur; adeo vt ſiue dormiret Roſa, ſiue vigilaret, dum neret, texeret, ſericos acu pingeret flores, alios alloqueretur, comederet, legeret, in horto, in platea, vbique locorum, ac gentium, perpetuò obuerſaretur animæ oculis ſuus amor Deus. Quodque omnem admirationem ſupergreditur, diuina hæc præſentia ita Roſæ internas potentias occupabat, vt illam ab extimis ſenſibus non adeò detorqueret. Quocirca reſpondebat appoſitè ad omnia, proſequebatur inſtitutum opus, ac domi ſatagens circa frequens miniſterium in remoto cordis thalamo cum Sponſo deliciabatur: At inter orandum omninò torpebant illius ſenſus ad obiecta, quę ad ſe minimè pertinerent. Hinc in Templo defixis in aram oculis, nec prætereuntes videbat, imò nec ſi aliquid in pupillas incurreret, attrahebat nictu ſupercilia; ſed veluti rupes, immo-

mobilis, quo loco, ſituque ad orandum ſe compoſuerat, eodem poſt horas, poſt diem integram, poſt ſolidum cũ die binoctium inuariata perſtabat. Vltimis verò vitæ annis à manê feriç quintæ ad Sabbatum vſque, nonnunquâm & ad Dominicam diem in domeſtico Oratorio perſeuerabat, omninò impos de pauimento ſurgere. Tres præcipuê in ſingulos dies horas diuina beneficia recolebat: aſſueuerat etiam altiſsimo generi orandi, qu o Dei attributa centum quinquaginta mente peruolens, ſingulis proprium latriæ cultum exhibebat: & hanc precationis formam terrori eſſe Dœmonibus aſſerebat, cui dum inſiſteret tota ipſa mouebatur ſyſtole cordis, atque diaſtole. Familiares ſermones, quibus alios alloquebatur, plerùmque ſagittæ erant, quibus ferebatur in Deum: veluti hortum cômendatura: Venuſtus eſt, dicebat, ac pulcher: Deus illi flores adaugeat. Illam omnia inuitabant

bant

bant ad Deum, & aliquando ægram, & viles cibos, quibus ſe reficeret,adornantem, canens auicula in extaſim abripuit,mortalium omnium oblitam, ad veſperam vſque ab hora ante meridiem tertia diuino amore vehementiùs æſtuantem. Quid quòd plantas ipſas, mutoſque ſtipites ad laudem, & adorationem Deo exhibendam Roſa mirabiliter inclinabat! Rem affero inauditam. Summo manè cum ad cellam ſuam reditura pandebat horti ianuam, eminus conſpectas arbores, virgulta, herbas, inuitabat, vt ſecum benedicerēt authori ſuo. Et ecce moueri ſubitò ramos, collidi frondibus frondes, plaudere foliorum ſuſurros, flores ipſos, ac frutices animari in muſici murmuris harmoniam: altiſſimas arbores ſummo cacumine verrere ſolum profundæ adorationis ritu ſolemni. Neque hoc Roſæ prodigium peregrinum, ac rarum,ſed frequentia diuturna cōſpicuum.

Et cæli volucres allexit in alternam adorandi Numinis ſocietatem. Anno qui Roſæ vltimus fuit per quadraginta ſolenis ieiunij dies ſole occiduo aduolabat prope illius cubiculum auis mirè vocalis; quam Virgo cantu prouocabat ad laudes diuinas emodulandas. Illicò auicula inchoabat argutã harmoniam, & ſenſim vocalior aſſurgens, tùm Virgini cedebat vicem, quæ voce tinnula, ſuauiſsimaque & ingenio prodigiosè fœcundo hymnos inſtitutos proſequebatur, perque integrum labentis horæ ſpatium alternabant cantum ea lege, vt concinente Roſa, volucris attentiſsima nec pipiret: vixque dato ſigno ſextæ poſt meridiem horę perfuncta officio, auolabat, poſtridie reditura. Alios porrò ad ſtudium orationis accendere omni conatu ſategit, præcipuè domeſticos, & pios libros, quotquot de hoc argumento verba faciunt, & legebat ipſa auidiſſimè, & legendos alijs mi-

ta eloquentia perſuadebat. Religioſos verò viros, qui ſacras confeſſiones excipiebant, ac Dei Verbi Præcones obteſtabatur enixè, vt ad orationem mentalem omni ſuadela, & arte mortales inducerent, vt vſum piarum meditationum populariter inueherent, vt ad frequentandas Dei laudes, præcipuè Roſarium magnæ Virginis percurrendum, omnes inflammarent: & mirum quantùm hoc exemplum, & ardens hortatio Roſæ diuinum cultum amplificarit.

CAPVT X.

Deſolatorijs Viſionibus exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas deguſtat. Doctorum examen ſubit, & ab illis mirum in modum probatur.

CVM ad altiſſimum gradum perpetuæ vnionis cum Deo Roſa aſcendiſſet, atrocia tenebrarum interualla pati cœpit in

 dies,

dies, quæ ſolidis plerumque horis eò miſeram deprimebant, vt ſæpe neſciuerit, in tartaro ne eſſet, an in diro carcere ignis purgantis: adeò nulla ſuauiſſimi Numinis recordatio, nullum ſolatij veſtigium aderat menti. Accedebat pœnarum in cumulum memoria nebuloſa præteriti amoris quo Deo adhęſerat aliquãdo, at nunc eumdem nec noſſe, nec diligere ſe poſſe arbitrabatur, imò veluti peregrinum, alienum, extraneum, vixque de fama notum eminus, & raptim ſuſpiciebat: videbatur muro adamantino obſtructum effugiũ, vt nuſquam pateret huius labyrinthi exitus; quare vix erat, quo ab æterna pœna damni ſuam infelicitatem Virgo ſecerneret. Triſte ſolatium venabatur à ſpe proximi interitus, at tunc animę immortalitas importunè occurrebat, quæ illam æterno terrore miſerè lacinabat. Per ipſos quindecim continuos annos quotidie ſemel in hanc deſolationis

caliginem demergebatur integra vt minimū hora: iterum tabeſcebat in malis, & Roſa tota iam ſpinea ſemetipſam ſauciabat. Demum ea fuit horribilium figurarum acerbitas, vt Virgo tametſi ad quiduis ferendum impauida, vnicum hunc amariſſimum calicem à ſe transferri enixè petierit, nam durius illi erat ab amore Domini deſinere, quàm interire; cum enim quod corpori eſt anima, hoc ſit amanti animæ Deus, deerat illi quotidie, abeūte Deo, vita nobilior. Vix tandem reperti Theologi, qui de hoc prodigioſo mentis angore quidpiam certi præſumerent definire. Fuere qui deliria, aut inſomnia, qui lemurum ſpectra, vel dœmonum præſtigias, qui fumantis atræ bilis paroxyſmos interpretarentur. At illa omnia modeſtiſſimè deuorabat, incuſans inopiam ingenioli ſui, quòd implexos animi motus explicare non poſſet. Nitebatur ſubinde ſimilitudinibus adumbrare do-

transformari in Dilectum ſuum, immobiliter in Deo radicatam ſibi videri, & illius gratia ſolidatam, adeo vt certò ſciret, quòd nihil vnquam ſe à Chriſti charitate ſepararet. Quàmuis autem arcanum gratiæ lumen certitudinem illi indidiſſet, rectam ſemitá eſſe per quam ibat, tamen modeſtiſſima Virgo non præſumpſit recuſare ſeriam, perque interualla repetitum examen vocationis, ac ſpiritus ſui. Præter illos, qui Sacris illi erant à confeſſionibus, intimas eius animæ latebras perueſtigarunt alij ſapientia, & religione ſingulares, tùm è ſacra ſancti Dominici familia, tùm è Societate Ieſu, tùm Doctor Ioannes de Caſtillo ſanctitate nobilis Vir ſæcularis. Ibi poſt diuturnam, & ſæpius iteratam quæſtionem, hæc præcipuè compererunt. A prima pueritia, Roſam cœleſtes ſtimulos, & tranquillum orandi ſpiritum concepiſſe, adeo vt nihil illi dulcius eſſet, quàm loqui

cum Deo, ac Diuinis inhiare. Ad duodecimum vſque annum ætatis ſe vario inter orandum tenore, ſubinde cum imbecillitate corpuſculi, cum ſomno, & mentis euagationibus luctatam fuiſſe, plerûmque tamen animo libero, & quieto perrexiſſe in Deum, & ab illo tempore expertam ita ſe diuinæ pulchritudini affigi, vt neque ſi ſponte conaretur, aliò mentem detorquere poſſet, neque phantaſmatum intercurſu, nec occupationibus ſenſuum externorum diuelli à complexu dulciſſimi Numinis: radiare in animæ ſuæ penetralibus præſentiam propitiæ diuinitatis, & hac deprehenſa nulla ſe poſſe alia re oblectari. Interrogata, num quos de myſtica Theoria legiſſet libros, negauit inops Virgo, imò ne nomen quidem, ſi quod proprium eſſet huius intuitiuæ orationis, ſibi innotuiſſe. Quæſitum ab illa eſt quantò ſudore pugnauerit in prauas animi incli-

clinationes; at illa, vix ſe meminiſſe talium certaminum, reſpondit, & ab infantia propenſione quadã innata complexam eſſe virtutem. Si quis autem indeliberatus motus nixus fuiſſet aſſurgere, repentê ex apprehenſione diuinę præſentiæ citra conflictum euanuiſſe. Num quid ſolatij caperet ex rebus creatis, quádo animum cõtemplandi labore feſſum nonnihil remitteret, interrogata, negauit, ſe poſſe rebus perituris exhilarari; etſi ad momentũ conſpectũ perderet amantis Dei, id ſibi viderĩ atrocius quauis gehenna: horrendas porrò imagines, pauoreſque, quibus illam diximus agitatam, ſtatuerunt quæſitores fuiſſe experimenta pœnarum, quibus in purgatorij carcere torquentur animæ. Quando verò nulla ſpes euadendi illi affulgebat, quòdam æternitatis fumo, & horroris inferni caligine obtenebratam fuiſſe; ne virgunculą tàm prodigioſis ditata muneri-

neribus aliquādo ſuperbiret, vtque illius amor hoc igne purgatus vehementiùs inclareſceret. At adacta pro imperio aperire, qualiter ſibi poſt illas inferni tenebras eſſet, ſuffuſa rubore, quem metus, ac pudor accenderat, dixit humili, & interciſa voce: Plerùmque poſt illas tenebras oſtendi ſibi humanitatem Chriſti, nunc virili, nunc infantili facie, ſæpius & Virginem Matrem, & hanc diutiùs obtutui ſuo indulgeri: hinc robuſtum gaudium ſuper omne gaudium, hinc experimentum cognationis diuinæ, hinc vitam, & alacritatem omnium affectuum oriri. Denique poſt omnia ſagaciſsimè explorata; hæc omnium quæſitorum ſententia fuit: Tutiſsimam eſſe viam, qua Virgo ambulabat, nullam hìc ſubeſſe vaferrimi Dœmonis impoſturam. Aliqui Theologi præſtantiſsimi auditis, quæ de Auguſtiſsimo Trinitatis Myſterio, de hypoſtatica Verbi Diuini vnione, de

libro vitæ, ac prædeſtinationis, de natura Gratiæ, alijſque fidei ſecretis, arcana promebat Roſa, neque par acumen illius fœminæ ingenio, neque vllam mentem liberaliùs à Patre luminum illuſtratam ſe cognouiſſe profeſſisũt, & manifeſtè patuiſſe altiorem ſpiritum, qui in Virgine loquebatur. Præcipuè verò cœpit omnes admiratio, quòd ab infantia ad gradum vnitiuum aſcenderit abſque eo, quòd purgatiuum vix attigiſſet; quòdque in horrendo illo tenebrarum tormento quaſi certauerit cum Deo, triſtiusne ille affligeret, an illa vellet affligi; adeoque non ſolùm ferendo fuerit, ſed & quotidie triumphauerit. Sanè apud omnes quotquot Limæ tunc aderant, & aderant multi conſummatæ virtutis fama celebres, inualuerat cõſtantiſſima opinio, Roſam ſpiritu Dei agere, & agi, & ſapientia cœlitus infuſa gubernari. Quædam Sanctitatis nomine celebris fœmina ſicubi cum ea

con-

concurriſſet, flexis humi genibus repugnantem excipiebat, & eodem corporis habitu ad eam litteras dabat, at vbi Roſa veſtigium fixerat, geſtiebat os & oculos applicare.

CAPVT XI.

ROSA cum Chriſto, Deipara, & S. Catharina Senenſi familiariter, iucundè, aſsiduè deliciatur, domeſtica tutelaris Angeli conſuetudine fruitur, variè luctatur cum Dæmone, ſemper victrix.

NON ſolùm poſt internas animi nubes diuini ſolis manifeſtus vultus Roſam exhilarabat, ſed aliàs quàm ſæpiſsimè videndum ſe præbebat amantiſſimæ Virgini: dum ſacros Roſa libros percurreret, paruus Amor vix digiti ſtatura procerior obambulabat paginas paſſu leuiſſimo, & interim ſereno, ſua-
uique

uique obtutu Sponſæ ſuæ blandiebatur: dum telas conſueret, laborãtis puluillo quietiſſimè inſidebat, arridebat ridenti, breues protendebat vlnas, velut offerẽs amplexum; omnique geſtu, ac motu proteſtabatur amoremſuũ, has verò delicias frequentes Roſæ obtigiſſe, imò ferè quotidie, argumento eſt, quòd ſi ille tardabat, Sponſa querulis vocibus lamentabatur, vtque amor Poeſim docet, ſuas querelas familiari metro illigabat. Ex gutturis dolore aliquando laborantẽ Spõſus inuitauit ad ludum, & victrix Roſa ſuos mitigari dolores popoſcit, & impetrauit. Diuinus verò colluſor iacturam non ferens ludum inſtaurauit, & cum illi proſperè alea ceſſiſſet, & victoriæ prœmium quæſiuit, augeri tolerantiam Roſæ, ideoque primos illius dolores geminauit. Hoc dum blandè, modeſtèque narrat Matri, ne illa ob ſuam ægrimoniam contabeſcat, viſa eſt aliquamdiù vultu Angelico

radiare. Aliàs cum in hortenſi cella nocte concubia viribus deſtituta fomento indigeret, ſui lateris ambroſiam delibandam cordi Virginis Chriſtus obtulit, vti quondam Catharinæ Senenſi, cuius proinde Virginis non alũna ſolùm fuit, ſed etiam Collactanea. In illuſtris fœminæ domo poſt ſancta colloquia de more ſeceſsit ad orandum, & ſeptennis puella iuxta Roſam vidit Puerum Ieſum multicolori amictu indutum, & radijs coruſcantem. At in alijs ædibus Iſabellæ Mexiæ viſus eſt diuinus infans conſertis cum illa manibus in porticu obambulans miſcere ſecreta colloquia, hęrere in Sponſæ vultu, tanquàm rerum omnium oblitus, & quàcumque fixiſſet pedem, improuiſo lumine fulgebat pauimentum. Quidquòd mutui amoris adeo ſollicitus erat Sponſus diuinus, vt ne florem quidem in cõſortium venire pateretur. Inuenit aliquando Roſa eradicatos flores, quos

in horto ſtudioſiùs alebat, & ob id dolenti Chriſtus occurrit, ac dixit: An non ego flos campi melior quouis Paradiſi floreto? Flos es, ac flores amas! Mihi tuos amores indulge. Ego illos eradicaui, ac proieci. An non hæc fidem faciūt viſioni fœminæ cuiuſdam religioſiſsimæ, cui proteſtatus eſt Chriſtus, à ſe Roſam geſtari in penetralibus cordis, ſeque viciſsim in eius virgineo pectore tranquilliſsimè habitare. At Cœli Regina quàm frequenti alloquio, aſpectuq; Roſam dignaretur, vel ex hoc intelligi poteſt, vt paucis multa complectar, quòd cubiculariæ officia illi exhiberet, manè Virginem à ſomno excitando. Illam à multo tempore deſtituerat neceſſarius ſomnus, cui conciliando moderatores animę præcepere vespertinum lactucæ, ac ſoporiferorum ſeminū vſum; ſed cum vix hęc inducerent quietem dum inſtabat hora ſurgendi, cruciabatur Roſa, quòd ad præſcriptami

tam horam euigilare non poſſet. Ergo Deiparam ſtellam matutinam vocauit in vota, quæ cum immineret hora ſurgendi, aderat conſpicua, & voce nectarea dormiétem compellabat his vocibus: Surge ad orationem, filia, ſurge nam inſtat hora. Cum aliquandò Roſa in lectulo conſediſſet, ſed prægrauante ſomni pondere in ceruical eſſet relapſa, rediuit Auguſtiſſima excitatrix, niueaque manu pulſauit dormientis latus, Surge, dicens, filiola, ne pigriteris. At illa vice Roſa abeuntem vidit à tergo Deiparam ſuſpenſis veſtigijs, cuius aliàs materno vultu ſolita erat impleri, illam cominus intuita, vti faſſa eſt, deque facie ad faciem. Ex quo ſemel à Chriſto data illi fuit Magiſtra Catharina Senenſis mutua harum Virginum colloquia, tam amica, ac crebra fuerunt, vt veluti in Moyſi vultum poſt diuinum conſortium, ſic ex vultu Catharinæ in Roſæ faciem lumina tranſiuerint, quæ

hanc illi per oris lineamenta propemodum aſſimilarint. Hinc apud omnes Roſa altera Catharina Senenſis dicebatur, præcipuè ab obitu, cum illius facies in feretro videnda omnibus patuit. Cum tutelari Angelo domeſtica illi neceſsitudo interceſſit, illum legabat ad Sponſum, ſi fortè hic hora cõſueta non adfuiſſet. Nocte quadã in Eremo ſua ſenſit vires ex improuiſo languere; ideo rediuit ad Matrem, quę inſtantis deliquij ſigna notãs in filię vultu, iuſſit ancillæ, adire ſubitò vicinum propolam, & emere libum indicum, quod Chocolatam vocant. At Roſa rogauit Matrem, vt ſumptui parceret, affirmans, ſibi potionem illam non defuturam. Subirata Mater, Ancillam vrgebat ad opus. Sed Virgo, mox, inquit, aderit è Quæſtoris domo, qui calentem deferet Indorum ambroſiam. Et quis hoc noctis Quæſtorem admonuit de imminenti deliquio tuo? addebat Mater. Cum ecce

Quæſtoris ſeruus vas affert argenteum calenti Chocolata plenum. Attonita parens obedientiæ vinculo filiam adegit, ediceret, vnde compererit, affore ſibi remedium. At illa ſubridens, ſæpe me, inquit, huiuſmodi dignatur officijs Angelus Tutelaris, illum miſi, qui admoneret Quæſtoris vxorem de medela quã indigebam. Solebat Mater ante mediam noctis horam aperire oſtium horti, vt inde filia ſe domum reciperet. At quondam oblita cum eſſet, Roſa per feneſtram Cellulæ ſuæ vidit vmbram candidam motu decoro agilem, aſpectuque non iniucundam, quæ Virginem, vt ſe domum versùs ſequeretur, inuitabat. Agnouit illa ſub vmbra latentem Angelum ſuæ Cuſtodiæ deſtinatum, cumque illo ſe dedit in viã, Vt ad horti ianuã peruenere, hæc ad vmbræ tactum ſponte patuit. Sed & aliorum Tutelares Angelos ſibi ad nutum habuit obſequentes. Exem-

xemplo ſit vir quidam è religioſa familia, qui peregrè profecturus Roſæ preces flagitauit pro itineris periculis diuertendis; At cum diu iter tutiſſimum habuiſſet, in Truxilli conuallibus grauia quæque perpeſſus eſt, ac deinde Limã regreſſus cum Roſa conqueri cœpit, quòd ſe deſtituiſſet: Virgo id accidiſſe dixit, quia non ille tunc fuerat Peregrinus, qui eſſe ſolebat, & hominem admonuit de arcanis ei ſolummodò notis, quæ non, niſi Angelo internuncio Roſæ potuerant innotuiſſe, At quantùm illã Sanctiſſimi Angeli amabant, tantumdem oderant furię tartareæ, quæ aliquandò palam cum generoſa puella certarunt. Ingentis moloſsi forma ſemel in horti cella per tenebras aggreſſus eſt Roſam malignus Tenebrio; pertentauit irrito morſu virgineum corpuſculum, quamque diſcerpere non poterat, diù raptauit per ſolum, quouſque Roſa his vocibus: Ne tradas be-

ſtijs animas confitentes tibi, hoſtem egit in fugam. Fuit, cùm ex inſidijs adrepens Cacodęmon improuiſum ei colaphum incuſſit. Cum ſaxum in eam librauit eo conniſu, vt euntem ad humum affixerit: Cum in ſecreta ædium parte orans Roſa, vidit in prægrandi Sporta teterrimam belluam licentiùs tumultuari, ac dedignata qualicumque ſolatio lucis vti candelam extinxit, & hoſtem in arenam prouocauit. At ille Gigantea mole proſiliens per humeros corripuit Virginē, ſtrinxit, contorſit, quaſi laceraturus obluctantem: & omnia ſi quidem puellæ oſſa commolita videbantur, neruique diſtracti, at infractus animus riſit furentem Cyclopis inſaniam. Animaduerſum eſt, frequentes hos Virgini fuiſſe agones, nec vnquam formidinis ab illa ſenſum expreſſiſse, quandò feroci vultu animorum prædo irruebat. Sed aliquando cum in horto ſpecie formoſiſsima ac penè mutatus

in Angelum lucis illi adſtitiſſet, & procum ageret, à nobili fuga victoriam quæſiuit illicò Roſa, & in propinqua porticu ferrea catena correpta nudos ſibi humeros flagris acerbiſſimis cruentauit, interque ſanguinis, & lachrymarum riuos de Sponſo cōqueri cœpit, quòd ſe tunc deſtituiſſet. At ille manifeſta luce conſpicuus Roſæ vultum exhilarauit, ac dixit. Ni tecum ego fuiſſem, tu ne victoriam reportaſſes? Germana planè ſunt hæc ijs, quæ Sanctæ Catharinæ Senenſi in certamine ſimili contigerunt, cui Virgini collata munera Sponſus in Roſam quoque congeſsit: velut etiam mirabile donum internoſcendi ſinceras viſiones ab illuſionibus Sathanę, quo floruit à pueritia, ac tunc temporis eruditè recenſuit regulas diſtinguendorum ſpirituum ab effectibus, quos in anima pariunt: Has olim Chriſtus Catharinam docuit, hæc Roſam, quæ ſuam adeò Magiſtram ex-
 preſsit

preſſit, vt ſi ad Indos accidiſſet fama erroris Pythagoræi de transmigratione ſpirituum, quā plurimi credidiſſent, Catharinæ animum in Roſæ corpus ingreſſum.

CAPVT XII.

ROSAE perſecutionibus, morbis, ærumnis preſſæ prodigioſa tolerantia.

ROSIS connaſcuntur ſpinæ. Nonum ætatis menſem attigerat, cum lactanti matri aruerunt vbera; reque anguſta domi prohibēte conductam nutricem, liquidiori pulte ſupplebatur lactis inopia; diducto paruulæ ore non ſine cruciatu, ſed ſine lacrymis, quin imò Roſa ſui pollicis inutili ſuctu tacita fraudabat famem. Vix pedibus ingredi cœpit, cum ob muliebrē Auiæ Matriſque de Iſabellæ, Roſeque nomine controuerſiam, vtriuſque perſecutionibus ſe vidit

vidit implicitam, excepta virgis ab auia, ſi ad Roſæ nomen, à Matre; ſi ad Iſabellæ, reſpondiſſet. Vt ſuauis erat indoles filiolæ, ſic aſpera conditio Matris, quæ Roſam ob eximiam modeſtiam; perpetuas preces, ac ſæculi fugam, non conuitijs ſolùm, alapis, pugnis, & calcibus, ſed & nodoſo baculo ex malo cydonio delunibabat, præſertim poſt grande crimen pręciſi capillitij. Nec mitiores in eam domeſtici ob continuum commercium diuinorum, & ferè nullum alimentum, quo patebat, humanis viribus eam viuere non poſſe; vocabant Roſam in ſuſpicionem fictæ ſanctitatis, eique minabantur, breui rapiendam ad ſacrorum Quæſitorum tribunal. Exultabat interim Roſa videns per ipſas Catharinę vias ire ſe ad Sponſi vnionem, & ab illuſtri fœmina interrogata, cùr à Seraphica Magiſtra ſua non quæreret ab his ęrumnis effugium, (namque apud omnes

in comperto erat, Roſam, quæcumque vellet, à Catharina impetraturam: pluris ſe facere dixit, ſuæ Matris doloroſa ſtigmata, quàm delicata ſolatia, eò quòd puderet Crucifixi ſponſam, vel per momentum cruce viduari. Et hæc quidem prægrandis nunquam, aut rarò illi deerat; namque vacantem ab externa, grauior occupabat interna, ceſſantique foris perſecutioni agminatim corporis ægritudines ſuccedebant. Ex dira neruorum attractione triennium lecto decubuit cruciatu imméſo, gemitu nullo. Mirum quot ex diuerſis, oppoſitiſq; cauſis in Virginē morbi ſurtuerét, terni, ſimul, & quaterni, nullo ſuppoſito in exſucco, aridoq; corpuſculo ardoris pabulo. At nō ab intéperie humorum, ſed à beneuola Sponſi manu, vt ipſa probe ſentiebat, hiſce agonalibus bonis prouenientibus. Sanè confeſſa eſt aliquādo, putare ſe, nullum alicuius partis, aut membri ſupereſſe cruciatum,

quem

quem ipſa non ſenſerit. At ne primus quidem impatientię motus vnquam obrepſit, qui affixam diuino beneplacito, vel latum vnguem detorqueret. Cum angina, cum aſthmate, cum iſchiade, cum pleuritide certandum illi ſæpiſſimè fuit. Stomachi, pericardij, inteſtinorum dolores frequẽtes conuulſiones inuehebant: febres, eaſque contumaces aſſuetudo verterat in iocum, non item articulares manuum, pedumque fidiculas, podagram, chiragram, arthritidem domeſticam præcipuè familiam epulonum, quæ impranſam, & incænatam Roſam frequentiſſimè inſederunt. Illa inter extremos dolorum laniatus, benè ſibi eſſe perpetuò dicebat, & Sponſum tantummodò alloquebatur his vocibus, Domine, auge, auge dolorem dummodò augeas & amorem: Quàm verò ſuæ Roſæ precibus obſequeretur Sponſus diuinus, oſtendit mirabili, celeberrimaq; viſio-

viſione, qua ſupra geminos arcus lucis immenſæ Chriſtum librantem aurea lance hominum tolerantiam, ſuaque munera illis collata in præmium, aſpexit, eundemque ſuum regem audiuit elata voce commendantem pœnas conſtanter ab hominibus deuoratas; & aſſerentem non alia, quàm crucis ſcala ad Cœlum eniti homines poſſe. Tunc validiſſimus impetus Roſam inuaſit proſiliendi in forum, & ærumnarum pretium celebrandi, diuinæque gratiæ, cuius mirabilem pulchritudinem, & vim, qua cõſtituit animas deiformes, apertè viderat. Hoc præparauit Roſam ad vltimos paralyſis dolores, qui præmaturam ei mortem intulerunt.

CAPVT

CAPVT XIII.

ROSÆ ardentiſsimus erga Sponſum amor, varijs indicijs manifeſtus: Impetratum ab illa miraculum ſudantis imaginis, vt Chriſtum omnibus amandum perſuadeat.

QVanta in huius Virginis corde flagraret Aethna diuini amoris, palam aliquãdo fecerunt ſplendores, & flammæ ab orantis vultu ſcintillantes. Viſa non rarò eſt euibrare per os, oculoſque lucidiſſimum ignem, præcipuè dum funderet preces. Eiuſdem ardoris indices erant ignita ſuſpiria, quibus perpetuò diuinum cordis æſtum ventilabat. Ardentes perpetuò precatiunculas iaculabatur in Cęlum, quas operæ pretium eſſet hic apponere, nãq; plurimis vſu fuere nõ ſine maximo diuini amoris incremẽto. Omnia Roſæ colloquia, ſalutationes, reſponſa amoris

amoris diuini mentione condiebantur. Vnicum illi ſolatium erat, de amore diuino aut audire, aut loqui, omne aliud argumentum, comi dexteritate hùc inflectere. Tunc Virgini aliàs taciturnæ præſtò erat facundia mirabilis: fulgurabant oculi, & ex cordis abundantia loqui linguam manifeſtum erat. At cum in priuato Oratorio ſoluebatur in preces, gratiſſimum erat audire inuitantem ſingulos ordines creatarum rerum ad amorem diuini Conditoris. Duabus, ac tribus horis eidem inſiſtebat, & clam audiebatur à multis, qui viderunt arripientem non rarò pendulam è pariete citharam, tactuq; chordarum temperantem impetum vocis, & excepta ſunt hæc verba ab illa numeris illigata.

En inter flores pulchreſcis, & inter Oliuas
Ieſule, nec molli ſpernis adeſſe Roſæ.

Nam-

namque Matre Oliua, & Patre de Floribus nata erat. Vehemētiſſimi amoris comes, ac teſtis zelus virginem adurebat, ideoque otioſos in templo fabulantes admonebat officij: Non erãt domi, qui coram illa quiddam ineptum proferrent, veriti fulmina Virginis diuinas iniurias non tolerantis. A prima pueritia ſi fortè audiuiſſet ſorores amatorium quid concinentes, vberrimo fletu teſtabatur dolorem cordis exulcerati. Lacrymas, quia vnicè ad ærarium Dei pertinere didicerat, namque illis emitur Cœlum, nolebat aliò à quocumque profundi, ideoque cum fortè vidiſſet Matrem plorantem: Quid inquit, prodigis gazam Numinis theſauro referendam? Quotieſcumq; verò ſuum Deum ab alijs coli animaduerteret, triumphabat immenſo gaudio, & aliquando cùm rediuiſſet ad cor fœmina è ſacro Cœnobio profuga, Roſa miris lætitijs inceſſit, feſtumq; diem

egit

agit, perinde ac ſi totius Americæ ſceptrum ad illam deuolutum fuiſſet: Deuſque, vt Roſæ gaudium intenderet, oſtendit ei Sanctitatem inſignem, quam adeptura olim erat pœnitens Sanctimonialis. Habiturus aliquando erat ſolemnem concionem Confeſſarius Roſæ, quem repentè feb is inuaſit. Reſciuit id Virgo, & precibus contra ſe inuitauit Concionatoris febrim, futurique euentus certa, virum admonuit, præſtò illi fore vires, ſe verò coquendam febri nõ ſua. Quod rè ipſa contigit Roſæ, vt olim Sanctæ Catharinæ Senenſi. Propagandæ gloriæ diuinæ ſtudio innumera excogitabat in dies, quæ hominum pietatem accenderent: velut inter cætera nouam artem conficiendi veſtes infanti Deo, offerens pro induſio, faſcia, ſtragulo, fimbrijs, crepundijs precationes, ieiunia, verbera innumera. Quod nobile inuentum quàmplurimi amplexi ſunt. Hic
autem

autem ſui amoris amplificandi ſollicitudinem ingenti miraculo probauit Deus, Anno huius ſæculi decimoſeptimo, decimaquinta Aprilis die, cadente Sole, Roſa cum vxore, & filiabus Gundiſalui Quæſtoris effuſa in preces ante pulcherrimam Seruatoris imaginem, vehemētiùs amoris ſtimulis concuti cœpit, iamque nec voci temperare poſſe, ſed erecta in pedes feruidiſſimè affari ſuum Deum, eumque obteſtari, vt ignita pharetra excuſſa, mortales omnes ſui amoris telis vitalibus vulneraret; Cum ecce puella Quæſtoris filia videt Seruatoris vultum ſudore madidū, in argumentum amoris, quo flagrabat amātiſſimus Deus, quemque in Roſæ gratiam indicijs illis profitebatur, vt pares in hominum cordibus flammas accenderet. Mox puellæ mater, tùm genitor, deinde Religioſi viri, tandem Angelinus Medorus, qui ſacram effigiem colorauerat, alijque plurimi viderunt copioſas

ſu-

ſudoris guttulas ad inſtar minutiſſimorum vnionum tota ſacratiſſimæ imaginis facie conſpicuas lucere, ac prominere. Subnaſci alijs alias, mutuoque attritu ſolui in fluxum, ac diuerſis lineis per capillos, & colllum decurrere, quoq; detergebantur magis, eò magis erumpere, riuoſque riuis ſuccedere: & hoc oſtenſum ſupra qnatuor horas produci, nullo colorum, aut venuſtatis detrimento, imò adaucta interim pulchritudine vultus diuini. Chryſtallini humoris claritas, odor nullus, & alia quàmplurima examina, palam fecere, non ineſſe humori pinguedinem aliquam ex coloribus oleo temperatis, ſed omnes naturæ, atque artis induſtrias à tali prodigio longè abeſſe. Proſcenium illud amoris diuini reciprocos hominum amores inuitantis Roſæ vota impleuit; namque omnes, qui ſpectaculo interfuere, nouis, acutis, inſolitis diuini amoris ſtimulis ſub

illius

illius intuitu vulnerati ſunt. Neque hic ſtetit miraculum, ſed alterius partu ſuam certitudinem aſſeruit; namque Roſa ipſa lapſu fortuito ad terram alliſa grauiter offenderat, adeo vt Chirurgi metuerint, aut mancam Virginem ea parte fore, aut curationis remedium diuturnum, incertumque. Roſa certa recuperandæ ſalutis, ſi goſſipium diuino ſudore madidum brachio admoueretur, tamen cupida fruĕdi diutius doloribus ſuis, id non eſt auſa, niſi ex Confeſſarij præſcripto. Tunc verò actu præualido ſentit redire ad ſuam ſedem diſtortos neruos, detumeſcere pulpos, diſtringi muſculos: attonitis ad hæc Chirurgis, qui de intractabili brachio, & in omnem medelam contumaci, iam propè deſperauerant. Præter illa, quæ innuimus, Roſæ prodigia, imperium in belluas, arboreſque, & in ſpiritus ipſos, intuitum cordium, & abſentium rerum,

 ma-

manifeſta alloquia præſentis Dei, prodibit breui aliorum vberrima appendix, ſtatim atque licuerit ex lege ſacrorum Rituum.

CAPVT XIV.

ROSÆ cum imagine Deiparæ familiare conſortium: in diuinæ Crucis ſignum Religio; Mutui honores, quibus illa & S. Catharina Senenſis ſe proſequuntur.

ANte centum, & ampliùs annos imago Deiparæ Virginis, cui à Roſario nomen eſt, Limæ cultum accepit: Ex illo Roſeto ver naſcentis fidei in eas terras ſeſe latè diffudit. Ad huius aram Roſa perpetuò procũbebat in preces, mira lætitia geſtiens, & ſuam Diuam loquẽtem varia ſerenæ frontis eradiatione, veluti quibuſdam nutibus, tàm perſpicuè percipiebat, vt nulla verborum facundia meliùs

præ-

præſtare id poſſet. In filioli quoque diuini vultu velut animato libro reſponſa diſtinctè legebat, veluti ſi picta cerneret, vel mutis characteribus exarata. Hunc deperibat: huius ad intuitum nouo calore perfundebatur, & gaudio, videbatur enim cœleſtis Infans brachia foras protendere veluti in amplexum Roſę procurſurus. Fama erat illam omnia impetrare quæcumque ante ſacram imaginem à Cęli Regina flagitaret, ac tanta ſecuritate rerum euentus pollicebatur, quaſi conceſſæ gratię diploma præcepiſſet. Colebatur in domeſtico Oratorio altera Dei parentis imago, in qua Roſa videbat omnia ſpirare, ac viuere, & aliquando cum pia matrona ante illã narraret prodigia, quibus Virgo in Atocha clientes ſuos à vitæ diſcriminibus eripuerat, Roſa proſpexit imaginem edentem ſigna inuſitatæ lætitiæ, torquentem oculos benigniſſimo nutu, auguſtiùs radiantem. Porrò ſacellum Ro-

ſarij quouis die Sabbathi floribus exornare conſueta, quos in horto educabat, nunquam hoc ſolatio deſtituta fuit, quàmuis perfrigida rigeret, aut ardens eſſet anni tempeſtas. Sed pulchriùs induebat ſpirituali veſte Reginam ſuam, tunicam, ſyrma, coronam, & alia ornamenta, ieiunijs, inflictis ſibi verberibus, & precibus innumeris componens. Præaltam crucem in hortenſi ſua cella extantem pijs complexibus perpetuò ſtringebat: vbicumque diuinum hoc ſignum incurriſſet in illius oculos, pulſu validiſſimo ſua præcordia agitabat, ſiue in fortuita trabium commiſſura, ſiue in decuſſatis ſepium bacillis, in vectibus, in ipſis demum feſtucis, ac paleis occurriſſet, illam ſine attenta veneratione nunquam præteribat. Libanotim, vulgò Rorem marinum, alebat in horto, cuius tres arbuſculæ in crucis formam coibant: vnam ex his Proregina dono quæſiuit,

ſed

ſed apud illam ceſpes illicò exaruit, & idcircò Roſæ manibus iterum inſitus, poſt quatuor dies pulchrior ſolito reuiruit. Circumferre Sanctæ Catharinæ Senenſis imaginem quotannis ſolebat pium Sodalitium illius cultui conſecratum. Cuius Diuæ ſtatuæ coronis, floribus, & multo fulgore gemmatum adornandæ Roſa quoad vixit deſtinata fuit, quo in munere temperare ſibi à lachrymis, ab oſculis, ab alloquijs præ ardore non poterat. Oh' ſi præſto mihi eſſet pecuniæ vis non exigua, dixit aliquando, vt pulchriori amictu te induerem optima Mater: & ecce illicò adfuit, quæ ab illuſtri fœmina nummos attulit, Roſæ votis deſignatos. Viſus non raro fuit ſacræ imaginis vultus inſolito ſplendore radiare. Floruerunt ad imperium Roſæ caryophylli, quorum pridie ne nodi quidem apparuerant in florem erupturi: Ac tres vernarunt, quot ſibi Roſa iuſſerat affer-

ti. Franciſca de Montoia, quæ ſacrum Catharinæ ſimulachrum exornauerat, Roſæ beneficio incolumis euaſit ab igne ſulphurato, qui in oculum ipſius incurrerat, & reſiliens incendit veſtes alterius fœminæ, quã corripuit. Ipſiuſmet Roſę dexteram aliquãdo horrenda arthritis inuaſerat, adeo vt intumuerit manus mirum in modum, nec digiti loco moueri poſſent. Vt verò Seraphicæ Matri ſuæ feſtiuum habitum ſolito cultu componeret, digitos forficum anſulis immiſſit, cum id fieri præ tumore non poſſet, & alacritate mira gemmas, torques, monilia in ordinem diſtribuit; attonitis ad hæc regio Quæſtore, illius coniuge, & medicis, qui diuinitus id contigiſse profeſſi ſunt.

CAPVT

CAPVT XV.

ROSÆ feruidus amor, & cultus in diuinam Euchariſtiam, pro qua ad Martyrium ſe accingit.

TER vt minimum in hebdomada diuina Euchariſtia reficiebatur, quinquies non rarò, & aliquando in ſingulos dies: præmittebat ſemper magno gemituum, & lachrymarum apparatu ſacramentalem confeſſionem: pridie aſperiùs cruentabat corpuſculum flagellis, rigidoq; ieiunio, & hoſpiti diuino tàm pretioſis ignitarum aſpirationũ odoribus cordis habitaculum adornabat, vt ſi per totum vitæ ſpatium illa tantùm vice exceptura eſſet amantem Deum. At dum procumbebat ad Angelorum menſam adeò diuini amoris igne flagrabat, vt facie præſeferret cordis incendium; hæc enim coruſcabat adeo, vt Sacerdotibus terrorem incuteret;

Cœleſti ſplendore ſæpiſſimè per-
fuſa, Angelica non rarò forma,
radios etiam emittens apparuit
religioſis viris: & ipſa Virgo à
Confeſſarijs iuſſa indicare mira-
biles effectus, quos in animo ſuo
diuinum hoc Sacramentum
pariebat, in ſingulis verbis hæſi-
tabat, cauſata vocabulorum
inopiam; tamen, immigrare ſe
quodammodo, dicebat, in
ſuum Deum, & gaudio tàm
immenſo recreari, vt profectò
nulla iucunditas mortalis vitæ
comparari poſſet illi, qua mam-
milla Regum, pretioſum hoc
conuiuium ſuam ſecum quodã-
modo diuinitatem partiebatur.
Accedebat robur, & ſaturitas
prodigioſa, adeò vt, cum ſæpe
dum templum adiret ex pridia-
nis ieiunijs, flagris, ac vigilijs
feſſa in angiportis hærere coge-
retur, diuino refecta pabulo do-
mum rediret alacri paſſu; præi-
ret Matrem veluti ſi ambulandũ
ſibi eſſet ad montem Oreb in
fortitudine cibi illius. Vt verò

corporis ſaturitatem à paſtu eu-chariſtico acceperit, patuit do-meſticis; namq; reuerſa domum ab epulo diuino, rectà feſtinabat ad ſecretum cubiculi, & ibi ad ſeram vſque noctem incluſa perſtabat in ſpõſi complexibus, & rogata cibum ſumere pridiano exhauſta ieiunio, reſpondebat: prę ingenti ſatietate à menſa Domini, alium ſe cibum admittere neutiquam poſſe, & aliquãdo per octo ſolidos dies altaris Sacraméto paſta ab omni prorſus corporali alimonia, veluti Sancta Catharina Senenſis, abſtinuit. Tanta verò religione venerabatur hoc Sacramentum, tàm ardenter amabat, vt quotieſcumque illo recreanda erat, Miſſęq; ſacrificijs intereſſet omnibus à ſummo manẽ ad meridiem vſque, ne vel ad momentum quidem oculos ab ara deflectẽs, aut ſupercilia vnico nictu demittens, licet noti, ignotique ante illam tranſirent, & ferè in oculos incurrerent. Cum publica

quadraginta horarum ſupplica-
tione adorabatur Sacramentum
à populo, à mane ad veſperam
vſque immota prorſus hærebat
innixa genibus Roſa, oblita
prandij; nec aquæ vna gutta re-
fecta: ſic per octo ſolemnes dies
SS. Chriſti Corpori conſecratos,
ſic vltimis quatuor annis, vbi
feria quinta maioris hebdomadę
deduxerat ad monumentum
Regem ſuum donec die paraſce-
ues ad tabernaculum transfer-
retur, nec noctu inde cedebat,
affixa tumulo, toto viginti qua-
tuor horarum decurſu, nec ſede-
re coram illo auſa, nec muro tã-
tisper acclinari. Sicubi audiſſet
ad diuinum Corpus adorandum
ſigna dari, cor, & caro illius
exultabant in Deum viuum, &
viuidior in facie color accende-
batur. Iucundiſſimum illi erat
ſuis manibus aptare lintea, pal-
las, & quidquid textile ad ſacrã
Altaris ſupellectilem ſpectat:
pretioſos è filis ſericis flores ef-
fingere, & in hæc opera confi-
cienda

cienda, ne diurni laboris penſo egeſtatem Matris fraudaret, noctis partem ſeponere. Denique pro Sanctiſſimæ Euchariſtiæ myſterio vitam effūdere prægeſtijt. Cum Batauorum claſſis Peruuiæ littora popularetur, & ipſi iam Limenſi portui immineret, imò etiam in arenam proſilijſſe milites dicerentur, Roſa, cęteris exanimatis, mirum in modum exultans, in templo ſocias hortari cœpit ad ſubeundum pro religione martyrium, & facie rutilante, veſtem, quà longior in terrā defluebat, alacriter præcidit, cothurnos exuit, vt in breui hac veſte magis expedita incurreret in hoſtes. Ex oculorum ſcintillis, ex impauidi vultus conſtantia, ex viuido tono vocis heroicæ animoſa virago leęnam induiſſe videbatur laceſſens horam fatalem, & morti minitans pugnaciſſimè: Feruebat Virgini ſanguis effundi auidus: cum auditum eſt, receptui Batauos cęciniſſe; & voto ſuo frau-

data

data Roſa torqueri cœpit ardentiori ſiti martyrij, cuius amore ſaucia, dolebat, ſe non illis temporibus natam, quibus gliſcebat tyrannorum furor in Chriſtianos, & ſæpè cum gemitu dicebat familiari Matronæ: Vtinam idonea ratio, & modus occurreret, adornandi fugam ad barbarorum Prouincias, & ibi ſanguinem pro Chriſto fundendi.

CAPVT XVI.

ROSÆ eximius pro periclitantantium animarum ſalute Zelus, & ſtudium conſulendi corporali ſaluti proximorum ſupra modulum facultatum.

QVoties ad interiora meridionalis Americæ montana flectebat oculos, cruciabatur medullitus, illachrymans perditioni tot Barbarorum: & cæteræ gentes Chriſtianis legibus non excultæ perpetua illi erant materia

teria lachrymarum: Optabat viſceratim diſcerpi, ac retis inſtar obpandi voragini, qua tot animæ infelices ruebant ad Tartara: hortabatur Religioſos viros ardentiſſimis verbis, vt ad nunciandum Barbaris Euangelium feſtinarent: non hęrendum, intonabat, in ſubtilitatum apicibus, in controuerſijs verborum: proijci ſcholaſticos labores, clamoſaſque diſputationes, ſi tantis parta ſudoribus eruditio proximorum ſaluti fideique propagationi non impendantur. Aſſeuerabat, ſe niſi fœminam natura finxiſſet, decurſo ſtudio literarum adituram fuiſſe ferociſſimas gentes, quas vel in viam ſalutis reduceret, vel ab illis coronam acciperet mortis obitæ pro fide ſanctiſſima: ſtatuerat adoptare ſibi pupillum inopem, & deſolatum, quem in ſtudio virtutis, & literarum educaret ad laborem in conuerſione gentilium ſubeundum. Vni ex Confeſſarijs ſuis incerto, an expeditionem

tionem ad Barbaros ſuſciperet, obtulit dimidium operum ſuorum, quibus Diuinitatis amorem demerebatur, vt alacrior ille ad excolendam vineam Domini feſtinaret. Quæ verò illi cura fuit, & zelus periclitantium Chriſtianorum? pro his quotidie cruenta ſibi verbera infligebat, dicens, ſi quo modo ſibi licuiſſet fungi prædicatoris officio, operam horrido cilicio, nudipedem, ſquallidam interdiù, noctuque ſe circumlaturam Crucifixi Seruatoris imaginem per fora, per triuia, & lugubri clamore reuocaturam ad cor homines à recta via deerrantes; at diuini verbi concionatores feruida modeſtia admonebat officij, vt facundia inani, & inutilibus floribus, ac theatricæ oſtentationis cothurno poſthabito, animaduerterent, conſtitutos ſeſe hominum piſcatores, qui flagitioſas animas eximerent ab ima Charybdi vitiorum. Et exemit ipſa Roſa nonnullas prodigioſè, Iuuenem

præcipuè genere, quàm moribus nobiliorem, qui amore pulcherrimæ Roſæ ſuccenſus ac deſperata ſpe nuptiarum, quærebat ſaltem occaſionem, qua oculos paſceret illius venuſtate, ideòque Roſæ Matrem conuenerat, vt iuberet à filia collaria ſibi aliqua ex pretioſo carbaſo elaborari. Aduocata Roſa, vt ſtatueret, quot vlnę melioris telę, & vndenam eſſent emendæ, diuinitus edocta ſecretum, quod corde premebat Vincentius Monteſius Venegas (hoc iuueni nomen erat,) illum ſanctiſſimis verbis ad virtutem incendit adeò vt ſobriam, & grauem viuendi rationem inſtituerit, ſingulis ad minimum octiduis diuino Epulo reſici conſuetus. Fœminam præcipitis iracundiæ ad tractabile pacis ingenium inſtituta de tranquillitate animi ſuauiſſimâ concione reuocanit; adeo vt fateretur recordatione manſuetiſsimæ Roſæ ſopiri, quaſcumq. flammas naturæ ignis accenderet.

ret. Religioſum virum cū morte luctantem, & formidine ſeueri Iudicis trementem confirmauit oblata illi de ſuorum exercitiorum qualicunq; cenſu quidquid moribundo deeſſet ad ſupplendam inopiam meritorum. Ab obitu conueniri ſe petens à defuncti anima, ſi fortè indigeret vlteriori ſuffragio. Et diuinitus Roſæ innotuit, illam quamprimùm regioni lucis adſcriptam fuiſſe. Mirabitur profectò vnuſquiſque pauperrimæ Roſæ funus publicis mendicorum eiulatibus, ac lachrymis celebratum fuiſſe, vociferante turba egenorum, ſuam ſibi nutricem ac matrem fato immaturo præreptam: adeo palmas ſuas extendit ad pauperes, cum his diuidendo eleemoſynas, quas inſperatò receperat. Fuit cum octo dierum alimoniam ſibi ſubtraxit, pro egentis cuiuſdam ſubſidio: cum triginta ſex vlnas candidæ telæ ſibi à Matre attributas ad ſudaria, vela, mantilia, omnemque

can-

candidi nitoris ſupellectilem formandam pro arbitrio ſuo, ſecretò donauit duabus Virginibus genere, & virtute nobilibus, at pauperibus: fuit, cum oblongum, & ad terram vſque demiſſum Matris pallium inopi cuidā Virgini donum fecit, & Matri conqueſtę prædixit, pluribus illam à diuina bonitate ditādam. Stetit promiſſis fides; namque poſt paucos dies ignotus homo quadraginta libras argenteas pro pallio coëmendo attulit Matri. Maria de Sala per famulum miſit ſericum ſubtegmen alteri conficiendo ſufficiens, & ſibi oblatas ad hoc eiuſdem materiæ totidem vlnas Limanus Prædicatorum conuentus Roſæ matri deſtinauit. Nobilem Virginem egeſtate, ac morbo preſſam, & purulenti cancri peſte nulli ferendam, intra paternas ædes recepit, & medicas illi manus admouit ſedulitate tāta, vt breui ad ſalutem reuocauerit. Cuiuſq; ſortis, aut conditionis pauperes

fœminas morbis affectas in domum patriam inferebat, neq; tecti ſolùm, & ſtrati, ſed & medicinæ, ciborumque ſolatio egẽtes reficiebat. Ijs abſtergebat purulenta vlcera, mundabat veſtes, lauabat pedes, nullo diſcrimine Hiſpanos inter, & Indos, Æthiopeſque, nigros, & candidos. Nulla ægritudo tàm putrida, nullum vlcus tàm tetrum, cui Virgineas adhibere manus Roſa defugeret. Hac ambitione obibat mulierum valetudinaria, & præ ceteris horridas intuita, his eluebat vaſa, parabat edulia, lectulum componebat, nil dedignata, ſi viciata ſanies pannis ſuis adhæreret, quàmuis cæteroqui mũditiam amaret. Quinimò aliquando cum extractum è vena cuiuſdam famulæ sãguinem, poſt biduum ſeroſo virore, flauis, nigriſque maculis, ac ſanie ramoſa decolorem ſtomachus horreret, ſeceſſit in angulum, & ad inſtar Seraphicæ ſuæ Magiſtræ, totum illum vi-

fulentum cruorem auſu heroico ſenſim epotauit. Et Roſæ charitas morte fortior non rarò fuit, nãque ſalutem redonauit ęgris, quibus miniſtrabat. Inter alios Ioannes Almanſa nobilis vir decumbens impetrato Roſæ alloquio, in illius vultu maieſtatem Angelicam notauit: & hauſta viua ſpe incolumitatis, ſolutus in ſomnum eſt, & integrè ſanus euigilauit. Plura curationum miracula in aliud tempus differimus: interim addere libet, quòd vel ad bruta animantia Roſæ ſuauitas, ac tenera miſeratio protendebatur. Erat Mariæ de Oliua Roſæ Genitrici miræ pulchritudinis pullus gallinaceus, cuius in tergore, & alis verſicoloribus amœna plumarũ varietas ludebat, & collum quædam veluti purpura incinxerat, adeò vt domi in delicijs eſſet. Sed cum iugiter cubaret humi, nec vnquam viſus eſſet in pedes attolli, numquam auditus cucurire, pertęſa Mater conſtituit

illum iugulare, & menſæ comedendum apponere. Adſtās Roſa, Canta, inquit, mi pulle, ne moriaris. Vix verbum protulerat, cum ſub oculis omnium repentè Gallus adſurrexit in pedes, totum conclaue prætumidis paſsibus perambulauit, & hilariter cucuriuit, repetita quindecies intra quadrantis horarij ſpatium cantilena.

CAPVT XVII.

ROSÆ magna in Deo fiducia, crebrò in ſuis, ſuorumque neceſſitatibus explorata.

MIrificè afficiebatur verbis illis Dauidicis: Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuãdum me feſtina: hæc ſedens, ſtans, ambulans deuotiſſimè iterabat. Tria potiſſimùm erant de quorum aſſecutione dubitare Roſam non ſinebat

ſinebat cęlitus conceſſa fiduciæ certitudo: primum æterna ſua beatitudo, alterum perpetua, & numquam interpolanda Dei amicitia, poſtremum, certum ex alto auxilium in quibuſuis neceſſitatibus, ac repentinis periculis. Semel concuſſa eſt pauida formidine circa prædeſtinationis arcanum omni animę tremendum, ſed illicò Dominus ſic illius cor eſt allocutus: filia, neminem condemno, niſi volētem condemnari: igitur ex hinc tranquillo animo eſto: Exinde tàm inuicta fiducia cordi Virginis inhæſit, vt interrogata à Doctore Caſtillo, an ſuæ ſalutis certam notitiam diuinitus accepiſſet, fateri compulſa ſit: ſuperna illuſtratione tempeſtiuè ſe didiciſſe, quòd ab æterno electa erat ad cœleſtem gloriã; quin etiã in vltimo decubitu cognouit ab omni purgantis ignis mora immunem ſeſe futuram. Dum hortenſem cellam incolebat, in mentis exceſſu vidit circa ſe vndique

dique ſolum conſperſum roſis,& miranti quonam pacto tam repentino vere tegeretur terra, paruulus IESVS apparuit,& Roſam blandè compellans, iuſſit ſparſas roſas colligere; Lectas illa diuino puerulo attulit, qui ex omnibus vnicam in donum popoſcit, &, Hæc tu Roſa es, dixit, cuius prouidam curam aſſumo; Intellexit illicò ſapiens Virgo, quorſum tenderent verba ſponſi, & gauiſa, teneri ſe in dextera veluti Roſam electã, ſollicita quid agendum de reliquis eſſet, breui conſilio ſubitaneum inde ſertum confecit, & cęleſti Infanti reuerenter impoſuit, qui mox ſuauiſſimè arridẽs diſparuit. Pari certitudinis ſolatio fruebatur in ſecuritate gratię, diuinęque amicitiæ,cum cœlitus comperiſſet, in Sponſi fauore ſe confirmatam, vt ne vel ad momentum dulci amicitiæ fœdere poſſet excidere. Aſſeuerauit aliquando animæ ſuæ moderatori, faciliùs imponendum ſibi, quod

palea

palea eſſet, aut ſaxum, quàm-
quòd haberet numen auerſum.
Eadem vis confidentiæ Roſam
aduersùs quaslibet mortalis vitæ
difficultates armatat. Nil metuẽs
obuios tauros ferociſſimos per-
ſtitit ſæpius in veſtigio, matre
fugam circumſpiciente, ſpondẽs
Immanes belluas innoxiè tranſi-
turas; quod re ipſa bis contigit,
non ſine admiratione omnium,
qui præſens Virginis exitium
metuebant. Vt verò ſperabat
ſubſidia ad victum neceſſaria!
Certior aliquãdo facta domeſti-
cæ penuriæ, quia panes nulli ſu-
pererant, arcam aperuit & ple-
nam reperit panibus vltra do-
mus illius morem candidis, azy-
mis, ac ſaporoſis, teſtante figura
inuſitata, & peregrina, hos aliũ-
de prodijſſe. Alia vice mel defuit,
neceſſarium illis regionibus con-
dimentum: bis, ter experti,
fundo tenus exhauſtum areſcere
vas, filij retulerunt Matri; at
illa Roſam legauit, quæ cupam
inuenit vſque ad ſupremum la-

brum recẽti melle plenam; quod nouo prodigio integris octo mẽſibus toti familiæ ſatis fuit in vſum quotidianum. Gaſparem Flores patrem Virginis premebat ægritudo corporis, animique męror ob quinquaginta librarum debitum, cui ſoluendo non erat. Vt Virgo reſciuit, fudit in Templo preces, & domum redeunti vir planè ignotus inuolutam ſtrophiolo pecuniam Patri neceſſariam porrexit. Eiuſmodi peregrinis ſubſidijs pluries egena domus in gratiam ſanctæ filiæ recreata fuit. Quinimò erga locupletiſſimum Sponſum ea fuit Roſæ fiducia, vt auſu liberali Virgo pauperrima frequenter, & palàm in ſe receperit, prouidere de toto ſumptu ad excitandum à fundamentis nouum Sanctæ Catherinæ Senẽſis monaſterium, cuius erectio cœlitus promiſſa, & oſtenſa illi fuerat, quodque tàm ſeria fiducia ſpopondit, vt Mater faſtidio impar, Roſam quaſi manifeſtè delirãtem obiur-

gauerit: Et vbi tibi ſunt, diceret, bis centies mille libræ argenti! At illa fideiuſſorem, inquit, habeo illum, in quo theſauri omnes. Sed hæc ſeorſim narrabimus.

CAPVT XVIII.

ROSA diuinitus cognoſcit, ædificandum in Vrbe Limana ſanctæ Catharinæ Senenſis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo reuelante patefiunt.

FLoret nunc Limæ numeroſum ducentis ſacris Virginibus Cœnobiū ſub inſtituto ſancti Dominici, erectum anno ſæculi huius vigeſimo ſecundo ab illuſtri, & opulenta vidua D. Lucia Guerra de la Daga. Iſtud integro ante fundationem decennio nunc per ſymbola, & figuras, nūc manifeſtè in propria forma, & typo fuit Roſæ diuinitus prǣmōſtratum: De illo tàm ſecurè, ac fidenter loquebatur, perinde

ac ſi conſtructum ante oculos haberet: Deſignauit perſonas, quæ illic Deo famulaturæ eſſent, ac inter has propriam Matrem, numerum diffiniuit, locum prædixit, futuræ ibidem fabricæ plantam, ac ſyſtema in tabella delineauit, primum interuenti ſacrificij Myſtam nominatim, expreſſit, primam futurarum Monialium Præfectam ex vultu agnouit, ſpiritu ſuo imbuit, oſculo pacis quodammodò initiauit. Nonnullis viſa eſt in anire, cum præcipuè illuſtris fœmina, quam Cœnobij fundatricem fore vaticinata fuerat Roſa, ſuperſtitem virum haberet, & Matrem circumſtaret ſoboles numeroſa, quatuor nempè filij, & vna filiola, & qui in ſe receperat curá exorandæ à Rege facultatis, Madrito Limá redijſſet infecta re, & nulla ſpei lux inpoſterú affulgeret. Sed Luciæ maritum, & paulò poſt filios omnes ab hac vita, Deus euocauit, obſtacula innumera, & potentiſſima diſiecit,

repugnantium animos ad fauorem pij operis flexit, ac breui ſtetit nobiliſſimus Parthenon, qui etiam nunc ſępiſſimè Roſæ Monaſterium, hoc eſt diu ante Roſæ vaticinio prænunciatum amat appellari. Hoc primùm fatidico animo præcepit, cum aliquãdo lectas in horto Roſas cœpit non ſine deuotis ſuſpirijs in altum iactare, & germano fratri ſuperuenienti, & quærenti, quid rerum ageret, myſterium celauit; ſed cępere loqui prodigia; nam quas Roſa in ſublime ſparſerat, hærebant in aere, & in conſpicuam ſanctæ Crucis figuram aptiſſimè coibant, eidemque Cruci à ſuccedẽtibus Roſis decorus per circuitum limbus formabatur. Agnouit Roſa Virgines illas eſſe, quę in cruciformem arctioris vitæ Regulam coaptatæ è ſublimi perfectionis ſtatu terram deſpecturæ erant: Aliàs oranti fuit oſtẽſum pulcherrimum pratum, lilijs roſiſque variegatum; quod in hortum concluſum, & à profani

ſani ſæculi commercio ſegregã-dum certò cognouit. Teſtatus aſſeruit R.P. Villalobos Soc. Ieſu vir ſanctitate nobilis ſuo ſe ex-periméto propheticum ſpiritum in Roſa deprehendiſſe, quæ ſui cordis arcana didicerat, velut e-tiam R. P. Philippi de Tapia Callaoenſis Rectoris, & Michae-le de la Maſſa, Mariæ de Meſta, aliorumque: ita etiam res loco, vel tempore diſſitas intuebatur animo: diuturnam vitam ſpo-pondit ægris quàmplurimis fer-me iam in hora decretoria cum morte luctantibus: pueris, puel-liſque prædixit, quodnam vitæ genus ingreſſuræ eſſent: ſpopon-dit, non nullos religiosæ militię nomen daturos, licet ab eo vitæ inſtituto alieniſſimi eſſent. Pro-regis animum immutandum vi-dit, qui moleſto muneri nobilem virum deſtinauerat: Ferdinando Germano fratri ſcripſit, orituram ex illo filiolam cuius vultú pur-pureus conſpicuæ Roſæ chara-cter ornaturus eſſet, & illam in-

ne-

nocentia ſingulari nobilem fore: aducctam ex Aethiopia fœminam, quæ profitebatur, in Panama ſacro ſe fonte luſtratam, cognouit, neutiquam fuiſſe aqua ſalutari reſperſam, & inſperatis indicijs conuictam ad meliorem frugem reuocauit; ſacro illa baptiſmo tincta eſt, ac poſtridie felix interijt. Qui Roſæ cordium arcana, & quæ ventura trahebantur, oſtendit Deus, eamdem legendi, ſcribendique artem edocuit, vt olim Sanctam Catharinam. Tandem eodem Magiſtro ſuæ mortis diem, locum, horam edocta, nemini dulcius, quàm ſibi, ſuoque funeri fortunata vates præcinuit.

†

CAPVT XIX.

ROSA mortis ſuæ praſcia cum vltima ægritudine generosè luctatur, & ſanctiſsimè moritur.

FEſta Diuo Bartholomæo dies, quo ſe morituram præſciebat, pretioſa, & chara illi fuit,& ſtudio ſingulari quotannis culta: hinc ſuo non contenta ieiunio, aliquot innocẽtes pueros induxit, vt ſecum in huius feſti peruigilio ieiunarent. Mirabatur Mater quid filiæ tã peculiare cum ſancto Bartholomæo verteretur, donec audiuit à Virgine, hunc ſibi nuptialem diem fore. Supererat adhuc Roſæ triennium mortalitatis, cum ex graui morbo decumbens videbatur omnibus vitæ marginem attigiſſe; at illa omnium iudicio complorata, certò affectuit, diſtare nimiùm optatiſſimam metam, ad quam properabat. Annum denique

ſuæ

ſuæ ætatis trigeſimum primum ingreſſa, cuius ad exitum ſe non deuenturā cognouerat, quatuor ante obitum menſibus optimè valens Gūdiſalui Quæſtoris vxorem admonuit de tempore, ac mortis genere, quo viam vniuerſæ carnis ingreſſura erat; quinimò & locum deſignauit, in quo corporis vinculis erat ſoluenda. Didicerat ex celebri viſione arcuum, de qua ſupra locuti ſumus, totam ſeriem imminanium dolorum, quibus vltimò lancinanda erat, eoſque acutiſſimos, & adeò multiplices fore, vt ſingula exhauſti corpuſculi membra proprium equuleum eſſent habitura: ſiti eadem ſeſe torquēdam, qua in Cruce Redemptoris fauces aruerunt, intimas oſſium medullas ardore intolerabili depaſcendas: Illa tantæ amaritudinis calicem nil expaueſcens, in ſacello Roſarij obtulit ſeſe beneplacito diuino, adeoque ſtrenuè ſe ad epotandum abſynthium ſe comparauit, vt cordis ardor vul-

tum vehementer accenderit, & ſatis conſtiterit tunc vicini ſui obitus præciſam diem illi fuiſſe reuelatam. Denique triduo ante fatalem ægritudinem adijt parentum ædes, vale dictura ibidem hortenſi cellulæ cœleſtium ſuarum deliciarum conſciæ. Hìc olorino cãtu mortem inuitauit, & miris blãditijs S. patrem ſuum Dominicum eſt allocuta, eique matrem à ſe deſtituendam commendauit. Calendis Auguſti ſub veſperam ſana, & vegeta ſuo ſe cubiculo incluſerat, cum ecce ſub noctis medium auditur miſerabiliter eiulare: accurrit Quæſtoris Vxor cum filiabus, & ancillis, inueniuntque ægram toto corpuſculo extenſam per ſolum, rigidis ſine motu membris; At illa interrogata quo malo angeretur, & vellet ne medicum aduocari, malum quidem ſe nullum habere dixit, ſed ipſiſſimam mortem in intimis viſcerũ ſuorum penetralibus libertimè dominari; cœleſti verò medico tã-

tùm

tũ inuiſibili opus eſſe. E terra in lectulum ſublatę frigidus ſudor ſtagnabat in pallida fronte, luctabatur velut ingẽti mole preſſa reſpirandi facultas, tumorque ac tremor exangue corpuſculum oberrabant. Subinde libero ſuſpirio IESV nomẽ tenerrimè pronunciabat, quod vnicum illi erat ſolatium. Adfuere medici, qui ſtatim explorata vi pugnantium morborum, ſtatuerunt, aceruum tot cruciatuum humana patientia ſuperiorem videri, neque dolores illos naturales eſſe, at calicem ipſum, quem Spõſus biberat, iamque miſcebat amantiſſimæ ſponſæ. Et illa quidem â Confeſſario, verito ne ab humili modeſtia prouenirct Roſæ ſilentium, pro imperio adacta, manifeſtè aperire quibus nã cruciatibus intabeſceret, licet experimento morborum omnia genera didiciſſet, hunc tamen vtpote peregrinum, non niſi per ſimilitudines potuit explicare, dixitque: videri ſibi candentis

ferri globum per tempora adigi, à ſummo vertice vſque ad infimam plãtam dexteri pedis ignitum veru tranſmitti,& ſimili ardore tranſuerſim à ſiniſtro latere per meditullium cordis ab ignito pugione peruadi, à quo decuſſato ardoris tormento forma Crucis exprimebatur; viſcera per fruſta candenti forcipe euelli; caput incluſum candenti galeæ videri, & validis puncturis ceu malleorum ictibus contundi; oſſa reſolui ſenſim in puluerem, medullas inſtar cinerum aruiſſe. Fluctuantibus in mutuo aſp[illegible] confuſis medicis, Roſa clam ſuo Confeſſario aperuit, fruſtra illos in exploranda morbi ſpecie laborare, cum totus præter naturam eſſet; quocirca vnica ſibi tolerantia opus fore, vt quoquo modo ſingulos Crucifixi Sponſi ſui dolores experiretur: ſinerent illam abſque omni humano alloquio aliquot dies iacere, cumq; amore ſuo, cui ſe membratim confixam in cruce ſentiebat, col-

colloqui perpetuò. Præfixa Augusti dies interim illuxit, quam in Caluariæ mõte, non in Thabor cum Christo transfigurato tranſegit; namque acceſſit ſiniſtri lateris paralyſis, perque conſequẽtes dies pleuritis, aſthma, iſchiades, colica, arthritis, deniquẽ cõtinuæ febris ardor acerrimus. Vſque adeo tota morborum cohors debuit incumbere, vt vnica hæc Roſa fatali ægritudine ſolueretur, & articulatim moriens glorioſum ferè martyrium ab amore Sponſo illatum ſubiret. Placidiſſima tot inter cruciatus animæ quiete fruebatur, ſuoſque dolores intendi, & vberiores pœnas ſuis criminibus irrogari flagitabat. Subuerebatur Virgo ſapiens, ne tot ſimul morborum continua, & atrox violentia ſibi rationis vſum eriperet, ideoque tremula voce, flebilique ſupplex obſecrauit domeſticos, ſecũ orarent Deum, vt illi ſe infortunio eriperet: & diuina pietas reſpexit humilitatẽ ancillæ ſuæ,

& integrum illi expediti iudicij, ac linguę vigorem peculiari prodigio inter aſſidua exhauſti cerebri deliquia ſeruauit immunem vſque ad extremum halitum; cum tamen ſæpe inter hos angores ab vſu exteriorum ſenſuum illam abduxerit vel morbi violentiâ vel contemplationum exceſſus. Incredibili ſiti torquebatur, cumque bibere ſibi per medicos non liceret, amarum tolerantiæ calicem ad imum vſque fundum exhauriebat cum Sponſo. Tenerrimam conſcientiam exomologeſi pluries iterata, ac ſemel de toto vitæ decurſu ſeſe accuſans, quàm diligentiſſimè expiauit; ita vt procul audirentur gemitus, & ſuſpiria. Triduo ante felicem tranſitum diuinum viaticum, & ſacrum oleum popoſcit. Vt audiuit epulum Euchariſticum ſibi afferri, viuido colore ſuffuſa coruſcantis auroręinſtar gratiosè rubuit, mox gaudio ſuo impar in altiſſimam extaſim dirigitur, & ſuſcepto diui-

no Sacramento pallido & exangui ore fixa hæſit. At extremam vnctionem tàm alacri omnium ſenſuum officio moribunda excepit, vt verè oleum lætitiæ fuerit, quo ſe potiùs ad triumphũ, quàm ad agonis conflictum ſenſit animari, vtpotè ſalutis adeò certa vt inſuper noſſet abſque luſtralis ignis contactu ſe recto itinere ad Sponſi nuptias profecturam. Sæpius elata, & ſonora voce ſe orthodoxæ fidei filiam profeſſa eſt, ac Sancti Dominici ſobolem, candidum eius Ordinis interſigne, quod ſcapulare dicimus, continuè, & patulè ante ſe protenſum volens. Exquiſitis, ac ſummè efficacibus verbis veniam à Deo exorauit pro illis omnibus, qui in toto vitæ decurſu moleſtijs, damnis, alijſque ſe iniurijs affecerant, & Crucifixi paruum ſimulachrum manu ſtringens, ſatiari non poterat his verbis: Pater ignoſce illis. Domeſticos omnes acciri demiſsè petijt, & licet ex his neminem

verbo, aut minimo vnquam nutu offendiſſet, à ſingulis, & omnibus lachrymoſa voce orauit condonari ſibi, ſi qua in re vlli moleſta accidiſſet: dolere quòd adhuc per biduum illis oneri eſſet futura: haud procul abeſſe horam, quæ domum Gundiſalui à fœtidæ Roſæ longo faſtidio, inutilique pondere liberaret. Nemo fuit, cui hæc verba vberes lachrymas non excuſſerint, omnes enim eximiam illius ſanctitatem mirum in modum venerabantur. At Quæſtor metuens ne poſt obitum Roſæ de condendo tanti funeris theſauro lis inter Parochiam, & Sancti Dominici Conuentum exurgeret, nec auſus modeſtiſſimæ Virgini honorificum illud periculum aperire, ingenioſo conſilio dixit, obtinendæ apud Fratres Prædicatores ſepulturæ deſiderium potiùs mendicando, quàm teſtando innueret: quod ipſa præſtitit, cum ſui Ordinis eſſe morem exiſtimans, & veluti indignam expelli

pelli ſe poſſe timens, niſi hoc infimis precibus impetraret. Sub vitæ finem crebriora Virgini fuere dulciſſimorum raptuum interualla, quibus paratæ cœleſtis gloriæ ſapores iam delibabat, & iiſdem gradibus, quibus debile corpuſculum fatiſcebat in mortem, animus in vigorem, & ſecuram hilaritatem attollebatur, adeò vt auctam in ſingulas horas lætitiam nec voce, nec vultu diſſimulare iam poſſet. Paucis ante obitum horis ab humanarum rerum exilio in ſe regreſſa, P. Fr. Franciſco Nieto ingenuè, ac ſecretò dixit: Oh quàm excelſa, quàm precioſa, iucunda, eximia tibi de ſuauitate Dei, de lęta ipſius curia, de regione æternitatis narranda haberem: vado nunc cum tripudio ad perenniter contuendam pulcherrimam illam faciem, quam toto peregrinationis meæ exilio quæſiui. Omni deinde officio parentes, quoſque parentum loco habuerat, Gundiſaluum, eiuſque coniugem, eſt

pro-

proſequuta: tũ germanos fratres ſenſim, deinde Quæſtoris filias, tùm reliquos domeſticos efficaciſſima oratione ad amorem virtutis inflammauit. Media nocte clamor factus eſt, & Sponſus venit, quem Roſa vultu ſereno, & hilari excepit: Germano fratri innuit ſe migrare, & ceruical ſubtrahi iuſſit, vt capite ad nudum lignum acclinato delibaret Crucis incommoda, & Ieſus, Ieſus mecum ſit, dulciſſimè ingeminans ad illum euolauit.

CAPVT XX.

ROSÆ funebris conductus, exequiæ, tumulus; eiuſdem ſepulchrum Ordinarij auctoritate mutatum ſolemni Corporis translatione, & ingens Fama ſanctitatis.

VIuidus faciei color, labia rubentia, & in riſum diducta, ambiguam fecere adſtantibus Roſæ mortem, donec adhibito

hibito ſpeculo patuit nullum in ea ſupereſſe halitum. Tunc omnes repentino prodigio peruaſit arcanus lætitiæ ſenſus, ac tota domus viſa eſt innatare gaudio nuptiali. Ex adſtantibus vna vidit numeroſa Angelorum corona Roſæ lectum circumdari, eademque iuratò aſſeruit, ante felicem Roſæ tranſitum fuiſſe à Chriſto reuelatũ, Virginis mortem fore admirabilem, & ſepulturam glorioſam, & vetuiſſe ne funeri circumponerentur panni lugubres, ſed imperaſſe, vt niuei, quique triumphum decerent. Ac triumphantis quidem in morem deducta ad Tumulum Roſa fuit, namque vix dies illuxerat, cum ad Quæſtoris ædes innumera hominum vis accurrit, mirãtibus domeſticis, vnde, aut quo pacto nuncium defunctæ & calentis adhuc Roſæ tota Vrbe diffundi potuerit. Circumfuſi promiſcuè nobiles, ignobiles, aduenæ, Ciues, Indi, Hiſpani certatim Roſaria ſancto Corpori ap-

applicuerunt : Hic flores veſti impoſitos diripere, hic veſtes extrema, hic pedes raptim deoſculari. Tentauerant pluries oculos defunctæ Virginis obtegere adductis palpebris, ſed fruſtrà, nam ſenſim recedentes liberum Columbinis pupillis aditum dabant, vt Limenſes ſuos dulciter intuerentur. Niſi Prorex armatę ſuæ cuſtodiæ Cohortem prætoriam eò deſtinaſſet, explicare ſe domo funebris pompa non potuiſſet; adeò turba innumera compleuerat atrium, ambulacra, & angulos omnes: Quin & plateas, fora, vicos, qua tranſeundum erat, aliquot ante horis occupauerat. Ideo Archiepiſcopus, qui prodierat funus deducturus, ad Gundiſalui ædes eluctari diffidens, rectà perrexit ad Templum Diui Dominici, ibique ad valuas Virgineum funus pręſtolatus eſt. Interim ſacra omnia ſodalitia, Religioſæ familiæ cõfluxere & ipſum Metropolitanũ Collegium, præter morem vltro
adfuit

adſuit; namque ſolũm Archiepiſcopos ſolet efferre. Acceſſit ampliſſima Curia Senatorum, qui honos defunctis Proregibus prçſtari ſolet. Matronarum ambitioſa pietas, & viſendi ardor feneſtras, pergulas, arcus occupauerat, & certè numquam aliàs ſic viſa eſt vniuerſa Ciuitas commoueri. Suppoſuit humeros feretroCapitulum Metropolitanũ, deinde mutatis vicibus Curia Senatorum, mox Primores ex Rel gioſis Ordinibus. Feriebant ſydera clamores, Sanctam aſſerentes Roſam, & niſi haſtatorum bipennes quaſi ſepem obieciſſent corpori, pars illius exigua templo fuiſſet illata. Vt limen attigit, noua iucunditate exhilareſcere viſa eſt Virginea facies, & in Sacello, cui à Roſario nomen eſt, prodigioſa imago Deiparæ repentè fulgore inſolito micuit, & manifeſtis lætitiæ argumentis viſa eſt excipere Roſam ſuam. Mox eò cõfluxit torrens ingentis populi, cumque omnes viderint ſplen-

ſplendores inſuetos; fuerunt etiam qui ſuſpicarentur, imaginem portentoſo ſudore maduiſſe. Tumulum Roſæ circumſidebant Patres dignitate, & ſenio grauiores, tûm ne theſaurus ille diriperetur, tûm vt eidem admouerent debiles, & claudos, qui ſpe obtinendæ ſalutis accedebant, neque ſpe fruſtrati ſunt, vt conſequenti capite palam fiet. Ponè cōſtiterat haſtata Proregis Cohors, vt confuſam molem irruentis populi diſtineret, ſi poſſet. Sepulchro tradere ſacrum Corpus deſtinabant Patres, cum tanta inſonuit Populi vociferatio, vt ſuperſedendum fuerit, & niſi certa ſpe lactatus fuiſſet populus domum nemo ſe recepiſſet. Sed turba, quæ templum inſederat, dilapſa, confluxit alia, & Archiepiſcopus nutu, namque vox audiri non poterat, iuſsit corpus Virginis in Sacriſtiam deportari; cumque nec ibi eſſet in tuto, raptim inferri adytis Nouitiorum. Ibi Archipræſul

ſuſus

fuſus in genua manum Virginis deuotè oſculatus, eam in ſingulis digitorum articulis, perinde ac ſi viueret, tractabilem ſenſit. Poſtridie laxatis templi foribus, & relato Virgineo corpore, vndatim irruit admiſſus populus, neque Incolæ tantùm, ſed & remotiores Accolæ, qui à ſex, & ampliùs leucis accurrerant. Proregis milites impetum frenare non potuerunt, ideoque omnis ætas, & ſexus, ad feretrum eluctari contẽdit: hic calculos precarios, alius ſudariũ, numiſma, & quidquid ad manus erat, contingendo ſacro Corpori prætendebat. Turba languentium penè cum iurgio feſtinabat acceſſum, pueri per obſtantium capita ſublimes mittebantur ad contactum ſalutis, & vix ipſum corpus ſeruari potuit, cum velis, capillis, & veſtibus direptis ſexies mutâda Roſæ fuerint indumenta. Reſonabat vndequaque templum perpetuis vocibus Sãctam proclamantium, & pulſu, ac

tintinnabulis ſignum dabatur choro, cum reſpondendum erat Sacerdoti ad Aram facienti. Sed niſi Cantores Choro egreſſi ipſum Altare circumſtetiſſent, conſummata non fuiſsent diuina Myſteria. Antiſtes è throno progreſſus ad feretrum vltimam efferendi ad tumulum corporis pompam adornabat, cum iterum validioribus ingemuit clamoribus ſtipata turba, rurſus denſato cuneo vndique irruit in ſuggeſtum, ideoque præſens periculum direptionis diuertendum fuit oblata populo dilatione ſepulturæ. Confirmauit ſpem pulchritudo, & ſuaueolentia Virginei corporis, quę, nullum fore periculum, ſpondebat, ſi vel in plurimos dies publico conſpectui ſupereſſet. Per ſex horas ſupra triginta idem perſtiterat oris decor, oculorum patentium fulgor, & candor manuum: Nulla inſederat vultui fuligo ſub aere tàm humido, calido, & ex concurrentiũ refluxi-

bus pulueruleuto. At mirifica
Cœleſtis odoris fragrátia ſpirás à
ſacro Corpuſculo poſt decem &
nouē menſes recreauit illos, qui
exhumatam Roſam nobiliori ſe-
pulchro crediderunt. Sub meri-
diem clauſis templi foribus &
eluſa ſpe populi redituri, còndi-
tum eſt Roſæ corpus in præpa-
rata è Cedro arca, & in æde Ca-
pitulari ſepultum. Vt primùm
fores patuere, irruit vnda populi,
& Sanctam inclamás, puluerem
ſepulchri, terramque certatim
aſportauit. Inde continuo fluxu
rhedarum paterna Roſæ domus
frequentari cœpit à nobilibus vi-
ris, qui hortenſem cellulam ve-
nerabantur, quam Virgo ſolitu-
dinis ſtudio inhabitauerat. Exi-
mia prodigia, quæ palam cre-
breſcebant, mirum in modum
commendabant populo ſepul-
chrum Virginis, cui nondum
videbatur exhibitus debitus cul-
tus. Idcircò ſolemniores inſtau-
rare exequias quibus ipſe Prorex
intereſſet, ſtatutum fuit, cumque
diu

diu inter illum, & Archiepiſcopum amica quæſtio agitata fuerit, eō quòd præſtituta dies, & ſæpe variata, ſemper alterutri incommoda accideret, tandem ambo in quartam Septembris cōuenerunt, omninò inſcij eam Sanctæ Roſæ Viterbienſis honori dedicatam eſſe. Tota iterum ſedibus ſuis emota Ciuitas templū impleuit, & dum Sacerdos Numini commēdabat Roſam, voce non impari ſeſe Populus comēdabat Roſæ, cuius fama celeberrima breui totius Regni oppida permeauit. Potosì trecentis leucis Lima disſitum in communem gratulationis imperum eſt ferbuit, ſonuere in turribus æra campana, micuere luminaria, & tota paſſim regio Peruana Roſam celebrauit, à qua cuncti populariter ſibi ſuffragium pollicebantur: Neque tractu temporis elanguit populi ardor, namq. miraculorum celebritas, & multitudo in dies ad inuiſendum Roſæ ſepulchrum plures acceſſebat

bat, ideo cum tota Vrbs, & vulgus pariter, & vtriuſque ordinis Principes aſſererent Roſam communem Limenſium theſaurum publico deberi, Archiepiſcopus omnium ardentiſſimo ſtudio libenter annuit, & initio anni 1619. prodijt è ſepulchro Virgineum corpus incorruptum, & ſuauiſſimum odorem inhalans. Celeberrima pompa delatum fuit in templum, vbi egregius orator de admirabili Roſæ Sanctitate verba fecit, ac tandem illata Virgo fuit cryptæ ad dexteram ſummi Altaris, vbi cum nimiũ gliſceret populi turba, namque omnes ad ſepulchrũ Virginis velut ad ſecũdam aram ſubitò conuertebantur: hìc perpetuus tumultus erat offerẽtium vota, ſuſpendentium anathemata, deponentium ſcipiones, conſulendum fuit reuerentiæ ſacri Tabernaculi, tranſlatis exuuijs Roſæ in Sacellum Sãctæ Catharinæ Senenſis. Interim Limam peruenere literæ Apoſtolicæ, qui-

bus autorati Iudices Tribunal ex formula ſacrorum Rituum erexere, vt examen inſtituerent de vita, & geſtis Ancillæ Dei Sororis Roſæ à Sācta Maria. Adfuere teſtes 183. cumque ſolùm ſupereſſet inſpectio Reliquiarum, delegati ad hoc munus repererunt, Virgineum corpus expleto poſt obitum anno ferè iam quintodecimo, oſſibus integris, & ſiccis hinc inde carne obductis, ſpirās odorem, quo fragrant ſiccatæ ad Solem Roſæ. Hinc aulam Capituli adiere luſtraturi primum Virginis ſepulchrum, è quo certatim fideles hauriebant puluerem ad varia morborum genera depellenda;cumq; non niſi quinque pondo terræ viſa ſint eruta, aliunde conſtitit complures modios ex illomet foramine fuiſſe effoſſos. Sed cum exinde Procurator Generalis Ordinis Prædicatorum admonuiſſet Limenſes Patres, habendam eſſe rationem conſtitutionis Vrbani VIII. quæ Viris nondum albo Beatorum ad-

adſcriptis Apoſtolica auctoritate publicus honor interdicitur, illicò intempeſtiuum cultum venerabilis Roſæ abolendum cenſuerunt. Populus Sacellum quæſtibus impleuit, & ſparſo in vulgus rumore, clam in Hiſpaniam delatum eſſe Roſæ corpus, non leue periculum imminuit Religioſis viris, qui non ſine labore compeſcuere turbas, oſtédentes, ita conſulendum illuſtrioribus Roſæ honoribus, qui ab Apoſtolica Sede ſperantur. Et his quidem prælu dit eximia fama Sanctitatis, quæ omnes rapit in admirationem Roſæ. Nimium quantum protéderetur hoc qualecumque compendium, ſi elogia Præſtantium Virorum hic ſubnecterentur. Non tantùm ſacra D. Dominici Familia literis communi nomine datis Sanctam illam, admirabilem, clariſſimis illuſtré miraculis, & prophetico ſpiritu, inque omnibus D. Catharinæ Senenſi ſupparem dicit, ſed & Limenſe Cœnobium Pa-

trum ſanctæ Mariæ de Mercede, & Nicolaus Maſtrillus Duran Prouincialis Societatis Ieſu communibus ſuorum votis, & Sacer Ordo B.Ioannis Dei, & PP.Eremitarum Sancti Auguſtini, & Minorum Sancti Franciſci,& Eccleſiæ Metropolitanæ Limenſis nomine datæ literæ Summum Pontificem infimis precibus exorant, vt in Sanctos referat Roſam, & tutelarem Limę cõcedat: Eius virtutes enumerant, ac notiſſimam Sanctitatem, & admiranda prodigia. Addenda hic eſſet relatio perhonorifica, qua Eminentiſſimus Princeps Decius Cardinalis Azzolinus in ſacra Rituum Congregatione coram Sanctiſſimo D. N. die 15. Septembris 1663. Roſę virtutes enumerauit, & ſupplices literas nouem diuerſorum Ordinum, ac Illuſtrium Virorum Limenſium, tres Regis Catholici, tres itidem Eminentiſſimi Card. de Aragonia, & binas Magiſtri Generalis Ordinis Prædicatorum, & per-

ſeuerantiam, & augmentum famæ Sanctitatis, & deuotionē Populorum, quã amplificatam dicit miraculis ſupra centum nouendecim ex proceſſu remiſſoriali auctoritate Apoſtolica confecto.

CAPVT XXI.

ROSA poſt mortem, & ſæpiſsimè, & multis apparet glorioſa. Eadem in ſceleſtorum conuerſionibus, & obſtinatione cordium emollienda mirabilis.

PRæfari libet, hæc etiam quæ conſequuntur, prodigia ex authéticis proceſſibus Signorum, Gratiarum, & Miraculorum fuiſſe delecta. Aloyſia de Serrano vt ſæpiſſimè Roſam immortalem vidit, ita ſemel præſertim inter agmina Beatorum à Deipara Virgine deductam ad Solium diuinum, & immenſę gloriæ corona decoratam. Teſtatum reliquit corã Apoſtolicis Iudicibus Quæ-

ſtor Gundiſaluus viginti,& duabus vicibus Sancto Viro conſpicuam fuiſſe gloriam Roſæ, quæ pariter Doctori Ioanni Del Caſtillo videndam ſe præbuit in fulgidiſſimo lumine, roſis vndique circumdatam. Deinde verò pluſquàm quinquagies eidem illuxit, multa, ac ſublimia illi ediſſerens de felicitatis ſuæ excelſo faſtigio; quin idem in poſtrema depoſitione anni 1631. perſanctè aſſeuerauit, integro ſex menſ um ſpatio interdiu, noctuque ſe diuinitus admiſſum ad tantæ beatitatis ſpectaculum, ac deinde Cœleſti Ephebo à Roſa imperatum vt ſuas vices obiret. Quamplurimis alijs notæ Sanctitatis Roſa videndam ſe obtulit, nunc in Cœli viridarijs cum Chriſto perambulans, nūc eidem Limanam Vrbem, & Regnum Peruanum commendans, nunc vultu hilari, & iucundo nutu probans ea, quæ referebantur in tabulas à Quæſitoribus virtutum ſuarum, nunc adornās conclaue,

chartam dirigens, & graphiaria inſtrumenta Notarijs diſponés, excepturis ea, quæ teſtes proſerebant in commendationem ſui, & ridenti ore viſa gratiam pro obſequio ſibi exhibito ſpirare. Fuit etiam quæ nocte concubia hæc verba audiuit: Roſa verè Sancta eſt, quibus confirmata ſunt ea, quæ de Roſæ Virtutibus iuratò protulerat. At Didaco Hyacintho Paceco, qui ex quotidiano hypographicæ artis lucro victitans iuſſus fuerat in cauſa venerabilis Roſæ bis mille folia proceſſuum, ſeu actorum intra certum tempus ſcribendo abſoluere, iamque deſperabat ſe oneri parem fore; adeò laſſabantur digiti, ſtupebat brachium, diuaricabantur nerui, in ſomnis Roſa ſe ſcribæ ſuo exhibuit, & leniter accedens dexterum iacẽtis brachium comiter arripuit, validè ſtrinxit; & euigilans Pacecus ſcripſit ab aurora ad vſque Solis occaſum, nulla digitorum laſſitudine, nullo cruciatu ner-

uorum, brachio leuiſſimo, & ſupra modū expedito. Perrexit deinde reliquos dies ſcriptioni laborioſæ citra laborem impendere, attonitis quicumque Pacecum nouerant, eiuſque pulcherrimum characterem tot chartis illitum viderunt. Decumbebat in Limano Cœnobio P.M. Auguſtinus de Vega Ordinis Prædicatorum tunc Peruuiæ Prouincialis, iamque de hominis vita cōclamatum erat, cum Roſa Chriſtophoro de Ortega ſuis in ædibus dormiēti imperat primo diluculo Cœnobium adeat, & Prouincialem moribundum cōueniat, denuncians, nequaquam illum tunc è viuis abiturum, ſed aliquādiù ſub Epiſcopali infula in vinea Domini laboraturum, quod re ipſa contigit. Celeberrima peccatorum apud Deū Cauſidica, vt conuertantur, & viuant, Roſa fuit. Quàmplurimi ad ſolum Virginei corporis in feretro cōtactum ita fuere compunctionis ſtimulo perculſi, vt

ibidem cęperint coram Populo elatis vocibus ſua ſcelera deteſtari, & inter hos nonnulli iuuenes liberioris vitæ, qui eo ſolùm conſilio venerant, vt defúnctam pulcherrimam Virginem intuerentur. Succeſſiuis deinde interuallis ad Mariam de Oliua Roſæ Matrem iuere complures, etiam ex Religioſis ordinibus, vt illius egeſtatem aliquo ſubſidio recrearent, profeſſi hoc ſe tributum pendere Roſæ, cui debebant felicem ſuæ vitæ permutationem. Quidam profligatæ conſcientiæ vir nunquam toto ſacrilegæ vitæ ſuæ decurſu ritè confeſſus, at alterius pietate Roſæ commendatus, ab annoſo conſcientiæ lethargo euigilauit, adeoque animum, quem callus obduxerat, timor Domini emolliuit, vt deinceps vmbram ſceleris horruerit. Ex concordi plurimorum, qui confeſſiones exceperant, teſtimonio liquidò conſtitit, poſt imploratum Roſę in Cœlis auxilium innumeros

tùm

tùm Limæ, tùm in vniuerſo Regno ex abyſſo ſcelerum emerſiſſe; quod beneficij genus inter validiora ſolidæ Sanctitatis argumêta ex communi Sanctorum Doctorum ſententia meritò computatur. Quid quôd Limæ paucis à Virginis obitu diebus tortilia diſciplinarum flagella, ſetarum cingula, & variæ ſortis cilicia ob emptorum multitudinem ſubitô defecerunt. Inſignes peccatrices luxuriæ nodis exutæ in calle Virtutis conſtantem fixere pedem: In vniuerſa Peruana regione Sacramentalis pœnitentiæ adminiſtri cõmunicatis indicijs adſtrupuere tâtam morum mutationem in populo à die, qua Roſa in Sponſi ſui Regno cœpit agere cauſam Ciuium ſuorum. Fœminæ certatim abiecere veſtium luxum, Religioſa clauſtra cruentis flagrorum ictibus perpetuò perſonuerunt, Confeſſariorum vbique ſedilia planctu & gemitibus ſunt obſeſſa, & vir grauiſſimus iuratus aſſeruit, ex quo Pe-

ruuia

ruuia noſtris detecta patuit, nullum inclaruiſſe diuini verbi cō-cionatorem, qui tàm vniuerſalem pœnitentiæ ſpiritum, & luculentum pietatis incendium excitauerit. Et egregiæ quoque virtutis viros ad ſtudium Sanctitatis accendit veluti Patrem Ioannem de Villalobos Rectorē Tyronum Societatis Ieſu, qui cum à moritura Roſa poſtulaſſet, vt ſe traheret in odorem virtutū ſuarum, ab eius obitu ſenſit arcanas cordis ſui vnctiones, & ſtricturas inſolitas luminum diuinorum. Quidquòd & quòcumque libitum illi fuit, Roſa pertraxit animos rebellantes. Mariam de Xuara fœminā prædiuitem, & opulentam implacabiliter auerſam priuignis ſuis Franciſco, & Alexandro de Coloma, & eorum octo Conſobrinis pauperrimis, ita emolliuit exorata à Franciſco, vt conſequenti manè illicò matertera reſciderit teſtamentum, quo alijs omnia ſua legauerat, & hęredes

ex aſſe ſcripſerit, quos antea oderat mirum in modum: Ludouica Barba vix non exanimis concidebat, cum audiret à Confeſſario ſuo diuinitus innotuiſſe Roſæ, quòd ipſa religioſum habitum eſſet aliquando indutura; ſed illicò à morte Roſæ Ludouica exarſit ambitu ſacræ veſtis, quam antea veluti Meduſæ vultum horruerat. Alteram Ludouicam de Mendoza, incertam, ac de Roſæ Sanctitate animo fluctuãtem, repentinus angor inuaſit, adeò vt manibus, pedibuſque mutilatam ſe crederet: grauior eiuſdem ſpiritum caligo, ac tempeſtas mentem obſedit, ac turbatum cor quodam veluti terræmotu ſuccuti cœpit; quæ omnia euanuerunt ſtatim atq; elatis vocibus intonuit: Roſa verè Sancta eſt. Vſque adeò pro Sponſæ ſuæ honore zelabat Sponſus ille diuinus, cui venti obediunt, & mare.

CAPVT VLTIMVM.

ROSÆ defunctæ attactu, odore, veneratione, mors, morbi, pericula depelluntur. Eiuſdem cingulum, veſtes, ſepulchro exemptus puluis, & picta imagines phreneſim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.

QVàmuis perpetuum prodigium fuerit Roſę vita, innumeris illam ad aliorum ſalutem miraculis decorauit Deus, quæ ſi omnia percenſerem, procul à compendij legibus iret hiſtoria noſtra. Præſtantiora quædam ſufficiat indicaſſe; inter quę principem locum tenet reuocata ad vitam Magdalena de Torres filiola ſemeſtris Gregorij Agricolæ; quæ cum exanimis à veſpere ad vſque poſteræ diei lucem iacuiſſet, iamque paratus effodiendo ſepulchro ſarculus adſtaret, attactu veſtis Roſæ illicò viua,

& ſana in lecto conſedit. Antonius Bran tribus menſibus cum febri, & angore pectoris congreſſus, tandem iacuit ſine motu, anhelitu, vlloue vel minimo ſigno vitali, nec vellicatione, vel pulſu vllum à gelido corpore potuit extundi argumentum ſuperſtitis vitæ, quam tamen poſt aliquod tempus in corpus reuocauit Roſa ab adſtantibus implorata. Dum in templo ſuperfuit virgineum corpus quàmplurimis manifeſtã ſalutem attulit, veluti Elizabethæ Duran, cuius brachium à multo tempore ſiccum, & inutile humana ope curari non poſſe, Medici ſtatuerant: Et ſeruus Æthiops qui dexteri brachij, manuſque vſum ex plica, & neruorũ attractione amiſerat: Et Georgius de Aranda Presbyter qui ob excepta in ſiniſtro brachio vulnera in bello Chilenſi, ſanie, cõuulſione, ac tumore attractam manum, vegetam, ſanam, & flexibilem reperit: Et Alphonſus Diaz mendicus toti Limæ notiſ-

ſimus,

tiſſimus, qui humili nixus fulcro manumque, & pedem ex attra-ctione inutiles per ſolum trahēs, illicò exiliuit in pedes, poſtquàm ad Roſæ tumulum orauit: Adreperunt & pueri duo Æthiopes quorum alter nec palmum àterra erigere ſe, alter vix grallis vtcũque librare ſe poterat, & Roſæ beneficio extemplò incolumes duxere per templum choreas. Pueros quàmplures varijs morbis implicitos repentè Roſa incolumitate donauit, ideoque certatim de manu in manum porrigebantur, vt ad ſalutiferum contactum peruenirent. Quid porrò enumerem reuocatos à faucibus mortis adhibito cingulo, velis, particulis veſtium, aut alijs, quæ pia ſedulitas Roſæ corpori admouerat? Nullum penè genus ægritudinis eſſe reor, quo aliqui pertentati ſalutem Roſæ non debuerint. Et capite laborantes, & intolerabili cruciatu dētium, & oculis aliquamdiu capti, & cancrena peruſti,

lepra,

lepra, impetigine, apoſtemate, arthritide, hydrocela, angina ad vltimum vitæ diſcrimen, adducti: Et ex alto in profundas foueas prolapſi, & ab equis ſuper irruentibus oppreſſi: Et qui mortem hauſerant in poculis venenatis: Et quibus non niſi ad dolorem & onus luxata brachia, pedeſue ſupererant. At quos vrebat ardentiſſima febris, tàm præſentem Roſæ opem experti ſunt, vt omnem adnotandorum nominum diligentiam ſuperauerint, & Ioânes Lobo Presbyter ſacramento coram Iudicibus firmauerit, ſe diuerſiſſimis locis Chuquiſaquæ, Potoſij, Oruræ, alibi flagitátibus promiſcuè omnis ætatis, ſexus, conditionis infirmis præbuiſſe potum viuificæ terræ, exemptæ ſepulchro Roſę, & illicò in omnium conſpectu ferè innumera curata fuiſſe languorum genera, & febres præcipuè ſtatim abactas. Pepercerat hęc terra prodigiosè corpori Roſæ, namque cum Limenſe Cœ-

nobium

nobium trecentos numeret Religioſos viros, vt aula Capitularis excipere poſſit omnia decedentium cadauera, ex agro Panamæ aduecta gleba fuit tenuis, ſoluta, arenoſa, & innato calore ſubtiliter vorax, quo extemplò resoluat oſſium duritiem, & ingeſta funera abſumat. Mirum dictu! vnico, totoque illo ſpatio, vbi ſacrum Roſæ corpus immiſſum fuit, gleba mutauit indolem, ac ferè pumicea ſoliditate in ſe coacta obduruit, vt ſolûm ibi digitis, leuique manu teri, aut frangi nequeat, quin ferro opus ſit vt excauetur: non ſic reliqua illius cemeterij ſuburra tritu facillima, tractabilis, fluida. Porrò in hoc Roſæ Cœnotaphio ad perenne humani generis beneficium viua ſalutiferi pulueris ſcaturigo latet, quod præſertim patuit anno 1632. cum poſt exportatos inde, totoque Regno diſtributos terræ cophinos, vix tria, vel quatuor pondo cauo ſcrobiculo eruta viſa ſunt. Et

cum Pater F. Bernardus Marques paucis ante diebus totũ immiſiſſet brachiũ foramini, paulò poſt ſuccreſcente intus puluere, vix manũ immergere totam potuit. Sexenni Virgini muſculos gutturales inflammarat Synnanche, & Chirurgus vlcere inſpecto negauerat puellam curari poſſe, namque cancrena ſe plagæ inſinuauerat, & eroſæ carnes fruſtillatim vlceri excidebant: atque in dies ſerpebat malum. At epoto ſalutifero puluere conualuit. Ab annis viginti Abbatiſſa Monaſterij Sanctæ Claræ miſerrimè torquebatur ex inflatione tibiæ, in qua ſparſim pluſquàm quadraginta vlcerum hiabant ora, ſed & febrim per viſcera ſæuientem extinxit, & vulnera clauſit puluis hic ſalutaris. Sed quid ſingula enumerem? Fœminas præcipuè puerperij doloribus tabeſcentes præſentiſſimo auxilio Roſa ſæpiſſimè recreauit, idcircò quàmplurimis pueris, ac puellis additum fuit cognomen de Roſa

in

in perpetuum beneficij monumẽtum. Ipſa natura voluit aliquãdo ſupereſſe mnemoſynon beneficij à Roſa collati, veluti in Petro de Quixano, qui cum tranſuerſim actus in vtero matrem exanimaret, ope Roſæ prodiuit ſtatim, pictam gerens in dextera palpebra roſam. Et aliàs huic noui Orbis Thaumaturgæ obtemperarunt mutatæ naturæ vices, vt quando Tauros ferociter irruentes compeſcuit, & piſcibus imperauit, vt in retia confluerent, & puellæ decenni vires addidit, vt pondus erigeret, cui quatuor robuſti baiuli impares fore credebantur. Quin etiam mentem aliquibus ab eius ſtatu dimotis illicò redonauit. Hinc vniuerſę Peruuiæ incolis commune ſtudium fuit, in prodigioſę virtutis memoriam paſſim per ædes Roſę effigiem habere, cuius oſculo quàmplurimi cum morte luctantes, enormiter ſaucij, per humum ſolutis membris repentes, ſalutem illicò receperũt. Ex his ima-

ginibus aliquæ pallentèm Roſæ vultum referentes, viſæ ſunt venuſtè in genis rubere, & blando fulgore hilaritatis ſuæ omnium animos accendere ea die, qua publicè perlectæ ſunt Apoſtolicæ literæ compellentes vndique fideles ad Roſæ prodigia ſacris Iudicibus deferenda. Horum admirabilem, & copioſam narrationem qui velit, conſulat Hiſtoriam de Venerabilis Roſæ vita, elegantiſſimè, & ingenioſè contextam à R.P.M. Leonardo Hanſen Prouinciali Angliæ Ordinis Prædicatorum.

F I N I S.

INDEX
CAPITVM.

Cap.I. ROSÆ Natales, Indoles, Educatio, votumque Virginitatis. pag. 1
Cap.II. Roſæ erga parentes mira obedientia, pietas, ſollicitudo. 3
Cap.III. Roſa vt ſequatur veſtigia S. Catharinæ Senenſis, Tertio S. P. Dominici Ordini adſcribitur. 9
Cap.IV. Roſæ mira animi ſubmiſſio, virgineus candor, benignitas, aliaque virtutes. 14
Cap.V. Roſæ mira abſtinentia, prodigioſa ieiunia: Eadem tenerum corpus cilicijs, flagris, catenis domat. 18
Cap.VI. Roſa capiti aculeatam coronam infigit: eiuſdem lectulus, ceruical, nocturnæ vigiliæ. 27
Cap.VII. Roſæ, domeſtica ſolitudo, fuga publici, cellula peranguſta. pag. 35

Cap. VIII. Roſa cum Chriſto mira deſponſatio, Pronuba Auguſtiſſima Imperatrice Angelorum. pag. 41
Cap. IX. Roſa perpetuo Orationis ſtudio miram aſſequitur cum Deo vnionem. 66
Cap. X. Deſolatoriis Viſionibus exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas deguſtat. Doctorum examen ſubit, & ab illis mirum in modum probatur. 51
Cap. XI. Roſa cum Chriſto, Deipara, & Sancta Catharina Senenſi familiariter, iucundè, aſſiduè deliciatur, domeſtica tutelaris Angeli conſuetudine fruitur, variè luctatur cum Dæmone, ſemper victrix. 60
Cap. XII. Roſæ perſecutionibus, morbis, ærumnis preſſæ prodigioſa tolerantia. 70
Cap. XIII. Roſæ ardentiſsimus erga Sponſum amor, variis indiciis manifeſtus: Impetratum ab illa miraculum ſudantis imaginis, ut Chriſtum omnibus amundum perſuadeat. 75
Cap.

Cap. XIV. Roſæ cum imagine Deiparæ familiare conſortium: in diuina Crucis ſignum religio: Mutui honores, quibus illa & Sancta Catharina Senenſis ſe proſequuntur. 82
Cap. XV. Roſæ feruidus amor, & cultus in diuinam Euchariſtiam, pro qua ad Martyrium ſe accingit. 87
Cap. XVI. Roſæ eximius pro periclitantium animarum ſalute Zelus, & ſtudium conſulendi corporali ſaluti proximorum ſupra modulum facultatum. 92
Cap. XVII. Roſæ magna in Deo fiducia, crebro in ſuis, ſuorumque neceſſitatibus explorata. 102
Cap. XVIII. Roſa diuinitus cognoſcit, ædificandum in Vrbe Lymana S. Catharinæ Senenſis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo reuelante patefiunt. pag. 105
Cap. XIX. Roſa mortis ſuæ præſcia cum vltima ægritudine generosè luctatur, & ſanctiſſimè moritur. 110

Cap. XX. Roſæ funebris conductus, exequiæ, tumulus; eiuſdem ſepulchrum Ordinarij authoritate mutatum ſolemni Corporis tranſlatione, & ingens Fama Sanctitatis.
Cap. XXI. Roſa poſt mortem, & ſæpiſſimè, & multis apparet glorioſa. Eadem in ſceleſtorum conuerſionibus, & obſtinatione cordium emolliendâ mirabilis. 133
Cap. Vltimum. Roſæ defunctæ attactu, odore, veneratione, mors, morbi, pericula depelluntur. Eiuſdem cingulum, veſtes, ſepulchro exemptus puluis, & pictæ imagines phraneſim, cãcrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.

PRO.

PROTESTATIO AVCTORIS.

LEctor aduerte, vt ſi quæ in recenſendis elogijs, ac geſtis tantæ Virginis Sponſæ Chriſti hoc libello complexus ſui vltra mores illius, ac vitæ ſanctitatem, & Populorum erga eamdem obſequia, ſuperantia vires humanas, quæ miracula videri poſsint, & ad futurorum præſagia, reuelationes, & alia beneficia in mortales collata quoquo modo trahi valeant illa tibi propono, vt nolim accipi tanquam ab Apoſtolica Sede examinata & approbata, ſed vt ea quæ à ſola authorum ſuorum fiat pondus obtineant; nec ideo aliam quàm humanam hiſtoriam ſapiant. Quare etiam inhęrendo Decr. fel. rec Vrbani VIII. cum declarationibus ab eodē

editis

editis quoad venerationẽm,& cultum, firmiter teſtatũ volo, me hiſce lucubrationibus nolle quicquam venerationis aut cultus maioris eidem Virgini Roſæ tribuere, vel famam, aut opinionem ſanctitatis eiuſdẽ augere, nec illius exiſtimationi aliquid adiungere, vllumq; gradum facere ad futurã quãdoque illius Canonizationẽ, aut miraculorum comprobationem, ſed omnia à me relinqui in eo ſtatu, quẽ hiſce meis lucubrationibus ſecluſis per ſe obtinerent, non obſtante quocumq; lõgiſsimi temporis curſu. Hoc tam ſanctè profiteor, quàm decet eum, qui S. Sedis Apoſtolicæ obſequẽtiſsimus filius haberi cupit, & ab illa in omni ſua actione dirigi;

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EM. RE-

REGESTVM:

* **

ABCDEFGHIK.

ROMÆ,
Typis Tinaſſij. 1665.

Superiorum permiſſu.

BIB ECA
Digitized by Google